

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljaka izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Dejstva močnejša od teorij

V sedemnajstem letu, odkar je Vladimir Ljening postavil na revolucionarni vulkan Rusije zvezo socialističnih republik v obliki komunizma, kakor si ga je bila po najskrajnejšem tolmačenju Marxovih naukov zamislila ruska boljševiška stranka, se začenja čimdalje bolj očividno preobrat iz sovjetskega sistema oziroma iz tako zvane proletarske diktature k nekaki socialistični demokraciji kakor so to reč krstili na pravkar minulem kongresu ruskih sovjetrov. Že doba sedemnajstih let nam kaže, da se je ta proces razvijal zelo počasi. Pripravljal ga je že Ljening s tako zvanim »nepomem«, to je »novo ekonomičsko politiko«. Med tem časom so doživeli v Rusiji večkrat nagib te razvojne črte zdaj na desno, zdaj na levo, in veliko voditeljev boljševiške ideje in gospodarske politike je plačalo odklone od te črte s tem, da so morali v prognanstvo ali pa celo na morišče; manj nevarne pa so postavili v kot popolne politične brezpomembnosti. Čisto določno se je opredelilo prelevljanje doslednega bukovskega komunizma v socializem po zapadnem tipu pod diktaturo Stalina, ki je svojo neomejeno in brezobzirno oblast postavil od začetka nezavestno pod pritiskom dejanskih razmer, v zadnjem času pa čisto zavestno v službo tega »poburženja« sovjetrov, kakor je ta proces krstila najnovejša opozicija v ruski komunistični stranki.

Stalin je odpor neuklonljivega komunizma prvih dni revolucije strl s smrtnimi obsodbami in konfiniranjem krila, ki sta ga vodila Kamenjev in Zinovjev, ki sta čez noč s političnega pozorišča izginila, pregnana v stepe osrednje Azije. Pravkar zaključeni kongres vseh sovjetrov je to Stalinovo politiko odobril in potrdil in ga v tem oziru smemo šteti med najvažnejša razdobja komunistične revolucije. Po sedemnajstih letih se je zgodilo v Rusiji to, kar je nastopilo za časa velike revolucije v Franciji po petih letih, ki je Robbespierre končal svoje življenje na šafotu in so jakobincem sledili zopet žirondisti z direktorijem petih mož. Prerokovanje komunistov, da se njihova proletarska revolucija ne bo razvijala po francoskem zgledu in da »ne bo doživela thermidorja«, kakor ga je doživela francoska, se je izkazalo kot gola pobožna želja, dasi so komunisti to prognozo predstavljali za enega tistih svojih znanih »znanstvenih izsledkov«, ki jih je polna njihova utopična ideologija. Tudi sovjeti so, kakor zdaj vidimo, doživeli svoj thermidor, ki se razlikuje od francoskega samo v tem, da je v Parizu prišel čez noč in zahteval veliko število žrtev v nekaj dneh, dočim se je na vzhodu pripravljalo zelo dolgo in kosil voditelje jakobinskega krila polagoma. Učinki pa bodo v Rusiji isti, kakor so bili v Franciji: komunistična doktrina se počasi izvedeneva in prvotni radikalizem komunističnih naukov se mora umikati priloženju novim razmeram, ki je čedalje bolj korenito in v zadnjih časih v naglem tempu spreminja politično in gospodarsko lice sovjetrov.

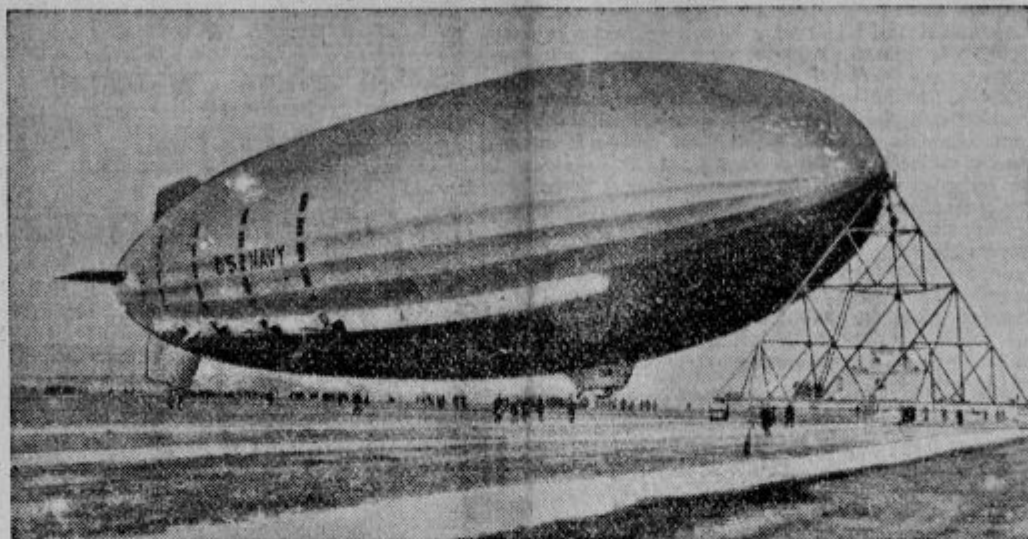
Kakor vemo, je istočasno, ko se je zbral kongres ruskih sovjetrov v Moskvi, nastopil nov kršni sistem, to je, da sovjetski državljani brez razlike ne dobivajo več kruha in drugih živil v gotovi izmeri na nakazila, ampak da ga kupujejo odsej sicer še vedno v državnih prodajalnah, toda v poljubni količini po cenah, ki sledijo trgu: kolikor ima pač kdo denarja oziroma plače. Že to je močan proboj v sistem čistega komunizma, ki gre za popolnim poenostavljenjem tako mezd kakor količine živil in načina življenja. Z odpravo racionalnega kruha in drugih nučnih življenjskih potrebščin so v zvezi višje cene, ki jih plačuje odsej sovjetska država proizvajalcu-kmetu, tako da delavec odsej plača živila dražje v prid kmetkemu stanu. Sovjetski kongres je sicer z zadovoljstvom ugotovil, da je kmečka produkcija sedaj po vsej Rusiji vseskozi podružabljena ali kolektivizirana: to je nekaj obilja na rano, ki jo je nova gospodarska politika prizadela polnemu in čistemu komunizmu. Toda treba je pomisliti, da je tudi posocialjeni kmet v Rusiji danes že diferenciran, in sicer dobiva eden več, drugi manj, kolikor vsak več ali manj producira in ima zato tudi pridnejši večji dvor, večji vrt in več živine kot drugi, in država gre takemu tudi bolj na roko nego slabejšemu. Z uvedbo svobodne prodaje se bo ta proces seveda še bolj poglobil in bo diferenciacija v kmetkemu stanu postala še izrazitejša.

Industrijski delavec v Rusiji torej ni več privilegiran pred kmetom in z odpravo kršne in živilske karte se bodo strankarske predprave v tem oziru sploh umaknile sistemu, ki postavlja v ugodnejši položaj tistega, ki več dela in ki več ustvarja. V državnih podjetjih se uveljavlja vseskozi načelo rentabilnosti, kar pomenja začetek največje diferenciacije po zapadnem vzgledu tudi v vrstah industrijskega delavstva. S tem je v zvezi tudi uvedba nagrad in odklikovanj. Mi imamo danes v »komunistični vzhodni državi« že celo vrsto odklikovanj, od katerih naj imenujemo samo najvažnejše: »Junak Sovjetske unije«, »Junak dela«, »Ljudski umetnik«, »Zasluzen artist«, »Zasluzen učenjak« in »Udarnik«; podobne stopnje so uvedene tudi v rdeči armadi, ki pozna že celo vrsto odklikovanj in je v zadnjem času, kar bo naše čitatelje gotovo tudi zanimalo, naslov komandirja divizije in armade spremenila v naslov »general« — besedo, ki je dozdaj v sovjetskih ušesih bila najbolj obsovanen naslov iz stare caristične monarhije. Takozvani sudarniki n. pr. ki se v tovarnah najbolj odlikujejo pri izvajanju Stalinih načel, dobivajo premije v denarju, v potovanjih v letovišča, v takozvanih »vrtuškah«, to je avtomatičnih telefonskih aparatih, gledaliških ložah, kolesih in radio-aparatih; tisti, ki se najbolj odlikujejo, pa dobivajo tudi avto.

Dočim delavec, ki je tako srečen, da dobi svoj avtomobil, navadno nima take plače, da bi ga mogel vzdrževati (dobro je samo to, da v Rusiji avtomobili niso obdavčeni), se s temi avtomobili goji svoje vrste verižništvo, tako da ga »udarnek« posodi za gotovo vsoto privatnim »oferjem«. Toda tovarniški inženjer, profesor in

Največji zrakoplov na svetu uničen

Kako je „Macon“ padel v morje

San Francisco, 13. febr. Tg. Danes se je pri velikih mornariških vajah, ki se ga je udeležilo vse ameriško tihomorsko brodogradnišvo, ponesrečil »Macon«, največji zrakoplov ameriške mornarice in sploh največji zrakoplov na svetu. Prve dni mornariških manevrov se je »Macon« gibal nad brodovjem čisto normalno in pokazal velike vojne koristi. Danes pa, ko so se vežbe morale končati, je naenkrat »Macon«, ki je zaplul nekoliko dalje nad morskno globino, začel dati SOS (Save-Our-Souls — Rešite naše duše) klice, ki so jih hkrati sprejele vse radio-postaje na bojnih enotah kakor tudi obrežne mornariške postaje po vsej kalifornijski obali. Vest je vzbudila silno razburjenje in so vse bojne ladje takoj odplule proti smeri, kjer se je nahajal »Macon«. Prve so morale zapaziti, kako se je »Macon« nagibal in začel

s strašno brzino padati. Ko je to ogromno telo tresčilo v morje, je bilo slišati ob groznem pokanju silne eksplozije, nakar so zvirnili proti nebu plameni.

Bojne ladje so nemudoma spustile v morje rešilne čolne, ki so zaplaval proti na vodni površini plavajočih kosih ponesrečenega zrakoplova, da rešijo posadko, ki je deloma že pri padanju zrakoplova poskakala v morje, deloma pa se rešila iz plavajočega ogródja. Posadka »Macona« je štela vsega skupaj 81 mož posadke, ki je bila pod poveljstvom kapetana broda Willeya, slavičnega tretjega pilota na zrakoplovu »Aeron«, ki se je ponesrečil aprila 1933, ko je izgubilo življenje 74 mož posadke, izumrli Willeya, ki se je takrat edini rešil in je bil za tem imenovan za poveljnika »Macona«, zgrajenega čisto tako, kot je bil zgrajen »Aeron«, samo da je bil »Macon« za spoznanje večji.

Zrakoplov je v zraku eksplodiral in tresčil v morje. Vsa posadka 81 mož razen dveh je rešena. Silno razburjenje po vsej Ameriki

Rešilni čolni so pobrali domala vso posadko iz morskih valov. Posebno težavno je bilo reševanje kapetana in 9 častnikov, ki so bili zaprti v napol potopljeni častniški kabini. Slednjič so jih vendar le rešili. Proti večernim uram se ni bila znana usoda 2 članov posadke, vse ostale so rešili. Med njimi je le malo poškodovanih.

O vzrokih katastrofe ni mogoče nič točneje izvedeti, ker se moštva niso zasliali. Bržkone je nastala v zrakoplovu eksplozija, ki je pokvarila stroje, tako, da je moral zrakoplov v morje. Morje zrakoplova dozdaj še ni pogotnilo, ampak plavajo njegovi deli še vedno na površini. Ladje skušajo rešiti vsaj najbolj dragocene dele zrakoplova. Razburjenje je po vsej Ameriki silno, posebno pa v tistih vojaških krogih, ki so po tolikih nesrečah v zraku, nasprotovale temu, da bi se Amerika še posluževala bojnih zrakoplovov, ki so vse preveč občutljivi, da bi mogli biti kakšne resne koristi.

Washington, 13. febr. c. Poveljnik »Macona« Willey je poslal vladi v Washington sledeče uradno pojasnilo o katastrofi največjega vodilnega zrakoplova na svetu: Katastrofa se je pripetila ob 5.18 pacifiškega časa. Zrakoplov je plul v silnem viharju. Manevriranje je bilo tako težko, da se je zlomilo krmilo. Kmalu nato sta eksplodirala še dva balonska rezervoarja. Kljub vsem naporom posadke ni bilo mogoče zrakoplova vzdržati več v zraku. Zrakoplov je padel v morje in člani posadke so vsi imeli toliko časa, da so se opasali z rešilnimi pasovi in odpluli rešilne čolne. Zrakoplov je nekaj časa še plul po morju, sedaj pa se je potopil in leži na dnu 250 m globoko.

Spremembe v visokih vojaških poveljstvih Gen. Cukavac - pomočnik voj. ministra

Belgrad, 13. febr. m. S kraljevim ukazom in na predlog vojnega ministra so kraljevi namestniki postavili za člane vojnega sveta: armadnega generala Milana Milovanovića, do sedaj na razpoloženju vojnega ministra, armadnega generala Emila Beliča, do sedaj poveljnika II. armadne oblasti, in armadnega generala Milana Nedića, dosedaj načelnika glavnega generalnega štaba.

Nov načelnik generalnega štaba

Za načelnika glavnega generalnega štaba je postavljen armadni general Ljubomir Marić, do sedaj poveljnik IV. armadne oblasti; za vršilca dolžnosti poveljnika II. armadne oblasti je postavljen divizijski general Radosav Krstić, dosedajni pomočnik vojnega ministra; za vršilca dolžnosti poveljnika IV. armadne oblasti je imenovan divizijski general Pantelije Jurišić, dosedaj vršilec dolžnosti inspektorja zemaljske odbrane; za vršilca dolžnosti inspektorja zemaljske odbrane je imenovan divizijski general Vojin Maksimović, dosedaj poveljnik zetske divizijske oblasti.

General Cukavac - pomočnik ministra za vojsko in mornarico

Za pomočnika vojnega ministra je postavljen divizijski general Vladimir Cukavac, do-

sedanji poveljnik dravske divizijske oblasti. Za poveljnika dravske divizijske oblasti je postavljen divizijski general Peter Nedeljković, dosedaj poveljnik vrbaske divizijske oblasti.

Za poveljnika VIII. divizijske oblasti je imenovan divizijski general Dragoljub Petrović, dosedaj upravnik intendantske akademije; za poveljnika vrbaske divizijske oblasti je imenovan divizijski general Milan Plesničar, dosedajni pomočnik poveljnika V. divizije, oblasti.

Armadni general Marić

Belgrad, 13. febr. m. Novi načelnik glavnega generalnega štaba, armadni general Ljubomir Marić, spada med elitne častnike naše vojske. Rodil se je 16. januarja 1878 v vasi Galoviču v užičkem okraju. Po končanem šestem gimnazijskem razredu v Valjevu je bil sprejet l. 1897 v vojno akademijo. Po dveh letih študijah v nižji šoli vojne akademije je bil prevečen za pehotnega podpomočnika. Kapetanski čin je dosegel 29. junija 1905. Po dovršenih pripravah za generalni štab, je bil prevečen v generalštabno stroko l. 1909. V čin divizijskega generala je napredoval 21. oktobra 1923. Kot mlad častnik je zavzemal položaj vodnika in poveljnika

čet v pehoti. Zatem je dovršil tudi višjo šolo vojne akademije. Po končanih pripravah v generalnem štabu je bil postavljen za poveljnika baterije v poljskem topništvu. Leta 1911 je prišel v službo na generalni štab v moravski divizijski oblasti. Od l. 1911 do 1912 je bil v pehoti v Franciji radi spopolnitve v vojaških vedah. Zatem je l. 1913 in 1914 zavzemal položaj načelnika štaba bregalniške divizije. V nižji šoli vojne akademije je v l. 1919 in 1920 predaval vojno geografijo. Nato je bil imenovan za načelnika štaba II. armadne oblasti ter je to službo opravljal od 2. junija 1920 do 1. aprila 1923, ko je prišel na položaj načelnika operativnega oddelka glavnega generalnega štaba. Od l. 1923 je predaval tudi strategijo na višji vojni akademiji. Pozneje je postal pomočnik načelnika glavnega generalnega štaba. S tega položaja je bil imenovan za poveljnika armadne oblasti v Zagrebu. V čin armadnega generala je napredoval koncem leta 1923.

Armadni general Marić se je udeležil svetovne vojne, v kateri se je izkazal kot zelo sposobnega in hrabrega častnika. V balkanski vojni l. 1912 in 1913 je bil načelnik štaba moravske divizije. Za časa svetovne vojne je bil načelnik štaba bregalniške divizije in bregalniške divizije I. poziva. Do 7. februarja 1916 je vršil dolžnosti šefa oddelka za sestavljanje pravil v operativnem oddelku vrhovnega poveljstva. L. 1919 je bil tudi poveljnik koroškega oddelka. Poleg tega se je izkazal tudi kot zelo sposobnega častnika ter veljal v vseh vojaških krogih za dobrega vojaškega pisatelja, katerega članki in kritike so bile v vseh vojaških krogih zelo vpoštene. Posebno važna je njegova »Strategija«, knjiga, ki jo je izdal leta 1925.

Divizijski general g. Vladimir Cukavac

umetnik pa imajo v komunistični »vzhodni državi« že tako visoke plače, da avtomobil tudi lahko vzdržujejo. To nas vede do novega principa diferenciacije v Stalinovem carstvu, to je namreč inteligenca. Nič več ni v današnji Rusiji sledu o prejšnjem sistemu čistega komunizma, da je inteligent pomenil napram delavcu usmiljenja vrednega berača. Učenjak in umetnik je v današnji Rusiji pravi gospod poleg višjega sovjetskega uradnika. Ti tvorijo pravi privilegirani družabni sloj in ne samo na sovjetskem kongresu, ampak tudi na raznih družabnih prireditvah vidimo to aristokracijo povsod na prvem mestu. Tukaj je poburženje sovjetske države najbolj očividno. Ti ljudje tudi med seboj tvorijo posebno družbo, imajo svoje lepo stanovanje z več sobami, svojo vilo na deželi ali »dačo«, kakor v Rusiji to imenujejo, svoj motorni čoln in se tudi čisto po evropsko oblačijo, dočim je dozdaj vsak komunist v Rusiji mislil, da bi zatajil svoje proletarske prepričanje, če bi se oblekel v belo srajco z belim ovratnikom in čedno kravato. Eden najbolj priljubljenih ljudi v današnji Rusiji, znani voditelj Celjuskineve ekspediciije, Schmidt, je obenem eden najbolj elegantno oblečenih ljudi v sovjetski Rusiji in je z drugimi vred najbolj ponosno nosil celo vrsto redov na zadnjem sovjetskem kongresu. Sovjetsko uradništvo je znano po svojih čajankah in večerjah v elegantnih hotelih Moskve in Leningrada, mimo katerih z zavistjo stopa navaden sovjetski državljani-delavec s svojo borno plačo. Znano je tudi, kako ogromne honorarje zasluži največji sovjetski gledališki igralec Kačalov.

»Kakor vidimo, imamo v proletarski državi

naravnost »hierarhično urejeno« družbo s celo vrsto stanov, ki se med seboj vedno ostreje razlikujejo po zaslužku in načinu življenja: 1. kmetje, 2. navadni delavci, 3. kvalificirani delavci, 4. udarniki, 5. ravnatelji in inženjerji, 6. profesorji in umetniki, 7. nižji in srednji uradniki, 8. višji uradniki, 9. rdečearmejec in nižji oficir ter 10. višje oficirstvo z generali. Ironija usode je hotela tudi, da imamo v Stalinovi Rusiji tudi že svoje vrste dedno aristokracije. Otroci sovjetskih odličnikov imajo zelo velike predprave, se smejo učiti v privilegiranih in vzornih šolah, pridejo veliko lažje na vseučilišče nego delavski in kmečki otroci in so jim tudi važnejša mesta v državnih upravi preje pristopna nego proletarcu. Vdove in sirote takih odličnikov dobivajo osebne pokojnine. Sin znanega sovjetskega letalca Čapajeva ki je padel v državljanski vojski, je brez posebnih zaslug v državni aviatiki že visoko avanziral in pravzaprav žanje samo sadove junaške slave svojega očeta. Podedujejo se v Rusiji danes splošno vse uporabne dobrine, hiše, vile, avtomobili pa tudi slava očetov...

Spiro tega nas ne bo presenetilo, da je zadnji vsesovjetski kongres sklenil, zopet počasi uvesti takoj volilno pravico in postopoma preiti k zapadni demokraciji. Zapadna demokracija je vladavina, ki najbolj služi meščanstvu oziroma družbi, kakor je na zapadu diferencirana po premoženju, družabnem in birokratskem položaju, inteligenci, zaslugah itd. Tudi nameravana »demokratizacija« proletarske države je znak napredujočega poburženja »komunistične vzhodni države. Torej »tout comme chez nous...«

Divizijski general g. Vl. Cukavac odhaja iz Ljubljane

Ljubljana, 13. februarja.

Danes zvečer je prišla v Ljubljano vest, da je poveljnik dravske divizije, generalstabsni brigadni general g. Vladimir Cukavac s kraljevim ukazom imenovan za pomočnika ministra vojske in mornarice. General Vladimir Cukavac je prišel prvi dni decembra 1932. leta v Ljubljano kot naslednik generala Hlača. Že ob prihodu ga je spremljal sloves izvrstnega vojaka in vojaškega strokovnjaka. Kako zelo cenil armadno vodstvo vojaške sposobnosti g. generala V. Cukavca, nam je dokaz njegovo današnje visoko imenovanje in odlikovanje. Toda ljubljancem in sploh slovenska javnost kolikor je z g. brigadirjem prišla v dotik, ga je namah v ljubila in spoštovala radi njegovih odkritih in prijetnih dražabnih lastnosti. Jako rad je poslušal vse naše narodne in družabne prireditve, bil vedno in vselej z vsakomur prijazen in ljubezljiv, pri tem pa vedno ves vojak, kar je slehernemu na najbolj nepristiljen način imponiralo. Kakor znano, je g. general tudi v armadi in med častniškim zborom užival velik ugled in priljubljenost radi svoje pravičnosti in nepristranosti. Mnogoštevilni prijatelji, ki si jih je v več kot dveletnem bivanju pridobil v Ljubljani, bi gotovo iz srca želeli, da bi še dolgo ostal med nami, zlasti, ker je vsak čas kazal tudi veliko razumevanje za potrebe civilnega prebivalstva. Toda, ko g. generala služba domovini kliče na drugo še višje in še mnogo bolj odgovorno mesto, mu iz srca vsi čestitamo k novemu položaju z iskreno željo, da bi prijateljsko razpoloženje in naklonjenost do našega naroda ohranil tudi na novem mestu in izkušnje, ki mu jih je bivanje med nami nudilo, na

na višjih mestih uporabil v prid naše skupne domovine.

Divizijski general Cukavac je bil rojen 11. junija 1884 v Valjevu. Vstopil je v nižjo vojno akademijo, ki jo je dočel leta 1905 ter postal pehotni podporočnik. Stiri leta je služboval pri četi, nakar je vstopil leta 1910 v višjo vojno akademijo, ki jo je z odličnim uspehom končal tik pred balkansko vojno. Balkanske in svetovne vojne se je udeležil najprej v činu poročnika, toda kmalu je postal adjutant v štabu donavske divizije, napredoval v kapetana in nato v majorja ter poveljeval četam v 8., 10. in 11. pehotnem polku. Pred koncem svetovne vojne, ko je bila prebita solunska fronta, je bil že načelnik štaba pehotne brigade donavske divizije. V teh vojnih letih, od leta 1912 do 1918, se je izredno odlikoval ter bil odlikovan s Karadjordjevo zvezdo IV. vrste z meči, z redom Belegra orla IV. vrste z meči in dvakrat z zlato kolajno za hrabrost.

Po končani vojni je postal poveljnik bataljona v 17. pehotnem polku. Nato se je posvetil generalstabsni stroki ter bil leta 1921 v činu podpolkovnika prevečen v generalni štab. Kot generalstabsni častnik je zaporedoma izvrševal sledeče službe: Bil je načelnik štaba 1. konjeniške divizije, šef šolskega, potem šef mobilizacijskega oddelka pri operativnem oddelku glavnega generalštaba, stalni član izpitne komisije za čin majorja, vršilec dolžnosti pomočnika načelnika štaba v poveljstvu II. armade, načelnik štaba pri poveljstvu kraljeve garde, vojaški odposlanec v Sofiji, pomočnik upravnika vojne akademije, načelnik generalstabsnega oddelka v vojnem ministru. V januarju 1931 je postal vršilec dolžnosti pomočnika inspektorja dežele breme. S tega mesta je bil postavljen v začetku decembra 1932 za vršilca dolžnosti poveljnika dravske divizijske oblasti, kjer je lani napredoval za divizijskega generala.

Italijansko-abeteski spor

Japonci na pozorišču!

V Rimu že postajajo naenkrat manj bojeviti in bolj spraviivi

Addis Abeba, 13. febr. b. »United Press« poroča po informacijah izmed najbolj mednarodnih abesinskih krogov, da cesarski vladni ni prav nič znanega o novem italijanskem ultimatu zaradi zadnjih obmejnih dogodkov in tudi ne o mobilizaciji italijanskih čet ter o namerah rimske vlade sploh. Abesinsko znanje ministristvo zanika, da je abesinska vlada koncentrirala vzdolž abesinsko-somalske meje svoje čete ter povdarja, da abesinska vlada ne bo storila nobenih agresivnih ukrepov.

Tukajšnji politični opazovalci pa smatrajo položaj še vedno kot zelo resen in zelo skeptično gledajo na mirno rešitev spora. Splošno vlogo pripravljanje, da bo abesinska vlada odklonila vse italijanske zahteve tako glede zadoščenja, kakor tudi materialne odškodnine. Splošno so tukajšnji inozemski opazovalci prepričani, da v odporu proti Italiji podpira zelo odločno Abesinijo Japonska. Znano je, da je japonski poslanik v Rimu, ko je zvedel za mobilizacijo dveh italijanskih divizij, takoj obiskal zunanjega ministra Suvieha in mu izjavil v imenu svoje vlade, da se bo Japonska odločno upirala proti temu, da bi bila Abesinija zasledena po kakih tuji državi. Dalje tudi povdarja, da morebitni vojni pohod na Abesinijo ne bi bil tako lahek, kajti Abesinija lahko mobilizira 2 milijona vojakov, od katerih pa jih lahko oboroži samo nekaj nad pol milijona. To pa seveda ni malenkost, kajti Italijani morajo računati z visokim vojaškim duhom abesinskih plemen.

Angleško brodovje - pripravljeno

London, 13. febr. b. Oborožen spopad med Italijo in Abesinijo, ki ga forsira Italija, povzroča tukajšnjim političnim krogom vedno več skrbi. V vladnih krogih sicer pokažejo navidezno hladnokrvnost, toda vsi so prepričani, da bo prišlo do vojne. Za vsak slučaj so se storili s strani angleške vlade vsi potrebni ukrepi, da se pri eventualni vojni napovedi ne kršijo interesi Velike Britanije v Afriki in na Rdečem morju. Kot se čuje, je poveljstvo sredozemskega brodovja, katerega sedež je na Malti, dobilo nalog, da ima pripravljenih nekaj vojniških ladij, ki bodo takoj, ko se bo pokazala za to potrebna, odplule v Rdeče morje in predvsem v Aden, da tam zaščitijo interese Velike Britanije. Tudi v Sueskem prekopu bodo ojačene vojaške sile, da se tako preprečijo eventualni spori.

Francija budna

Po vesteh iz Pariza je tudi francoska vlada že sklenila potrebne korake, da zaščiti svoje interese v Somaliji, in je že poslala nekaj svojih čet v Džibuti, da okrepi tamkajšnja posadko, ker bo ta luka sigurno igrala najvažnejšo vlogo v eventualni vojni med Italijo in Abesinijo. Iz Džibutija pelje železniška proga proti Addis Abebi in bo zelo zanimivo stališče Francije v francoski Somaliji do želje abesinske vlade, ki želi na tej progi prevažati orožje, municijo in svoje vojaštvo. Iz stališča Francije do te abesinske želje pa se bo tudi dalo ugotoviti, kako daleč gredo koncesije francoske vlade, Italiji.

Japonska grožnja

Tokio, 13. febr. b. Italijanski poslanik je imel včeraj v zunanjem ministristvu daljšo konferenco z državnim podtajnikom za zunanje zadeve o zadevi italijansko-abesinskega spora. Italijanski poslanik je namreč hotel zvedeti, kakšno stališče bo zavzela Japonska z ozirom na ta spor in kako se bo zadržala v slučaju vojne. Po informacijah nekaterih diplomatov, ki so dobro poučeni o namerah japonske vlade, se Japonska ne bo postavila na nevtralnost stališče, ampak bo nasprotno storila vse potrebne ukrepe, da zaščiti Abesinijo, s katero je v zadnjih časih v najboljših političnih in gospodarskih odnosih. Kako bo Japonska zaščitila Abesinijo, še ni znano in se

tudi od vojaških krogov ne da ničesar izvedeti o pripravah in odpošiljanju vojaštva v Rdeče morje.

Senca Adne ...

Rim, 13. febr. b. Po pisanju tukajšnjega jutranjega tiska se da jasno sklepati, da je Abesinija zavzela zelo odločno stališče v sporu z Italijo. Abesinski odpravnik poslov v Rimu je bil večkrat dvakrat pri zunanjem ministru in je pri tej priliki dejal italijanski vladi, da se bodo abesinske čete v slučaju italijanskega napada borile do zadnje kaplje krvi. Listi dalje poročajo, da je predstavnik abesinske vlade še izjavil, da ima Abesinija 800.000 moč po orožjem in da vojska bi se v slučaju nujnosti lahko povzela tudi na 1 milijon. Čeprav abesinski vojski manjkajo letala in moderni tanki, se je vendar ne more podcenjevati, ker je drugače moderno oborožena.

Kaj hoče Italija

Rim, 13. febr. b. V palači Venezia je bila danes pod predsedstvom šefa italijanske vlade Mussolinija seja vrhovnega vojnega sveta, s katere so se poslane abesinski vladi v Addis Abebo sledeče zahteve:

1. Povrnitev materialne škode in škode, ki je bila povzročena družinam padlih in ranjenih italijanskih vojakov. Italijanska vlada zahteva 1000 tolarjev Marije Terizije za vsakega ubitega vojaka in 150 tolarjev za vsakega ranjenega Italijana.
 2. Italijanski zastavi se mora v Addis Abebi izkazati vojaška čast po abesinskih četah.
 3. Abesinska vlada se mora formalno oprostiti zaradi vpadov čez mejo.
- Dalje se čuje, da je italijanska vlada zahtevala tudi varnostne ukrepe na meji in bi se radi tega morala sestaviti mešana vojaška komisija, ki bi urenila to zadevo ter istosčasno potegnala končnovejavno mejo med italijanskimi kolonijami in Abesinijo. Po italijanskih poročilih je abesinska vlada zaradi zadnjih dogodkov koncentrirala na meji kakih 30.000 vojakov, ki so dobro založeni z municijo.

... in kaj bo dobila

Po tem sestanku se je izvedelo, da bosta obe vladi predlagali, da se sestane mešana komisija, ki naj ugotovi obseg spora in odgovornost zanj. Pogajanja se v tem smislu že vodijo, vendar pa se še ne ve, če so že privedla do kakšnega zaključka.

Samotolažba v Rimu

Rim, 13. februarja. b. Tukaj se neprestano povdarja tako v vladnih krogih, kakor tudi v tisku, da sta v sporu med Italijo in Abesinijo Francija in Velika Britanija popolnoma na strani Italije in da se bosta povsod podpirali že radi kolonialnih interesov v Afriki. Tukaj se trdi, da sta vladi Francije in Velike Britanije uvideli, da je prišla v zadnjem času vršiti močno propagando neka azijska država (najbrže Japonska) in da ima ta država odločno tendenco, da doseže splošno vstajo afriških narodov proti evropskim oblastem. Nadalje se poudarja, da je bila zelo slaba poteza, ker je Zveza narodov sprejela za svojega člana Abesinijo, »to barbarstvo državo«, ki ima kot članica Zveze narodov pravico do protesta v Ženevi in s tem tudi možnost, da manevrira med državami, da si tako ustvari ugodnejši položaj. Trdi se, da bi Italija lahko zahtevala, da se Abesinija odstrani iz Zveze narodov, kar pa bi bil vsekakor edinstven slučaj v zgodovini te ženevske mednarodne ustanove.

Proti komu?

Kopenhagen, 13. febr. b. Tukajšnji listi poročajo iz Königsberga, da so se v vzhodni Prusiji v zadnjem času pojavile štiri pehotne divizije, 16 baterij poljskega topništva, štiri motorizirane baterije s topovi kalibra od 150 do 180 mm, dalje 18 eskadronov konjenikov in dve eskadri letal. Te vojaške sile, ki se nahajajo danes v Prusiji, niso bile nikdar dopremljene semkaj. Doslej je bila v vzhodni Prusiji le ena pehotna divizija z dodatkom poljskih topov in minimalnimi pomožnimi četami. Iz vojaških sil v vzhodni Prusiji se da tudi sklepati na današnje vojaško moč Nemčije.

Nemški odgovor Angliji in Franciji:

Zaščita pred Rusijo - V Avstriji pa plebiscit!

Berlin, 13. febr. b. V zunanjem ministristvu je že v glavnem končana redakcija nemškega odgovora na francosko-angleške predloge. Odgovor bo sestavljen v obliki diplomatske note, ki bo poslana v London in Pariz po predhodni odobritvi državnega kanclerja Hitlerja, ki si je izrečno pridržal pravico do končne redakcije. O sami vsebini se čuje, da bo nota sestavljena v zelo pomirljivem tonu in bo Nemčija v njej izjavila, da je načelno pripravljena sodelovati v pogajanjih o vseh problemih, ki jih vsebuje londonski komunik, toda njeno sodelovanje bo odvisno od priznanja praktične vojne enakopravnosti. Značilno je, da prihaja Nemčija sedaj z zahtevo, ki je bila doslej izključno načelo francoske zunanje politike, namreč z varnostnim problemom. Nemčija bo v svoji noti opozorila na svoj izredno eksponiran zemljepisni položaj in bo v zvezi s tem zahtevala večjo varnost za sebe.

V političnih krogih se trdi, da se ta nemška zahteva predvsem nanaša na Rusijo, čeprav to v noti ne bo direktno poudarjeno. Ni dvoma, da se računa v Berlinu s tem, da bo ta argument posebno deloval na angleško javnost, ker se tudi v Angliji opaža

precejšnje nerazpoloženje napram Rusiji. Nemčija se zaveda, da bo v tem oziru naletela na odpor Francije, to pa jo briga zelo malo, ker hoče s tem le opravičiti svoje stališče do vzhodnega pakta. Pri tem seveda Nemčija računa na razumevanje angleških krogov, ki bodo prisiljeni, da prevzamejo vlogo simpatičnih posredovalcev.

Zaradi tega je dobil nemški poslanik von Hess nalog od državnega kanclerja Hitlerja, da predlaga angleški vladi direktno nemško-angleška pogajanja. Istosčasno je nemška vlada izrazila željo, da bi se pogajanja vršila v Berlinu, kamor naj bi prišla angleški zunanji minister sir John Simon in lord Eden. Nemška vlada je obveščena, da bo Anglija sprejela svoj sklep v tej zadevi šele tedaj, ko bo nemška nota že v Londonu. Ni dvoma, da bo v Londonu ugodno delovalo dejstvo, da je nemška vlada takorekoč brezpogojno sprejela predloge letalskega Lokarna, ki je zelo pri srcu Veliki Britaniji.

Kar tiče avstrijskega problema, namerava Nemčija predlagati, da se v Avstriji izvrši plebiscit, kakor v saarskem področju. V tej smeri pričakuje Nemčija tudi pomoč od nekaterih francoskih zaveznikov.

Boj za otroka v Nemčiji

„Meni kot škofu nihče ne more prepovedati ...“ Proti uvajanju poganjskih šol

München, 13. febr. c. Ob priliki 13. letnice paškega kronanja je imel kardinal Faulhaber zopet velik govor, ki je razburil narodnosocialistične vrste. Kardinal je nastopil proto imenovanim »skupnim šolam«, ki jih uvaja narodni socializem, da bi nadomestil verske šole, ki so dozdaj v Nemčiji obstojale. Dozdanje verske šole v versko mešanih krajih so določevale, da dobivajo otroci ene in druge veroizpovedi ne samo ločen verski poduk, ampak tudi popolnoma ločeno vzgojo in ločeno izobrazbo po nalašč v te namene odobrenih učbenikih za vse šolske predmete. To hoče narodni socializem odstraniti in dati otrokom samo priliko, da dobivajo izključno verski ločeni poduk, medtem ko bi vse ostalo bilo urejeno po enotnem narodnosocialističnem kopitu. Katoličani in protestanti bi se v skupnih šolah vzgajali po istih svetovnoznakovnih smernicah narodnega socializma, bi skupno molili in skupno prepevali iste verske pesmi. Dobivali bi tudi isti plemenski poduk. Kardinal je v ogorčenih besedah protestiral proti takemu tipu nemške šole. »Kakšna jamstva pa imamo«, je dejal, »da narodnosociali-

stična skupna šola končno vendar le ne bo dovedla do skupne enotne nemške cerkve in k skupnemu poganstvu narodnega socializma? Fronta ni med katoličani in med protestanti, fronta je med krščanstvom in med narodnosocialističnim poganstvom. Vlada nam je prepovedala protestna zborovanja katoliških staršev proti novi nemški šoli. Pisma duhovnikov na katoliške starše so bila na pošti zaplenjena. Meni kot vašemu škofu pa nikdo ne more prepovedati, da dvignem svoj svarilni glas v obrambo krščanskega otroka v Nemčiji.

15 letnikov na orožne vaje!

Amsterdam, 13. febr. TG. Po mnenju ljudi, ki so običajno dobro obveščeni o nemški politiki, bodo v najkrajšem času pozvani vsi letniki od 1900 do 1915, da se udeležijo vojaških veb, ki bodo trajale dva meseca po vseh nemških garnizijah. Prav tako resna je tudi vest, da bo nemška vlada vpisala v svoj proračun za bodoče leto tudi vse potrebne kredite za uvedbo obvezne vojaške službe.

Sovjetsko letalstvo po izpovedbah francoskega letalca

Cassis (Var), 13. febr. AA. Paul Codos, svetovni rekordar za najdaljšo letalsko progo, ki jo je preletel brez pristanka, je dal »Peltit Parisien« zanimivo izjavo o sovjetskem letalstvu pred svojim odhodom v Južno Ameriko, zlasti v zvezi z morebitno vojno med Japonsko in USA, oziroma med Japonsko in Rusijo. Letalske baze, ki bi jih USA napravila na Aljaski, je rekel Codos, bi omogočile prevoz velikih eskadr v sovjetske obmorske pokrajine okoli Vladivostoka, če bi nastal spor med Japonsko in USA. Dalje je Codos poudaril, da je sovjetsko letalstvo danes prvo na svetu; samo ena moskovska tovarna lahko napravi vsaka dva dni po eno letalo. Danes je v Rusiji 47 letalskih tovarn, v

prometu pa je 5000 letal. Letalske šole dobivajo po 3000 učencev vsako leto. Izurjenih pilotov premore Rusija 10.000, in vsi so si no navdušeni za letalstvo. Ozemlje Rusije je neizmerno in prevozna sredstva so pomanjkljiva. Zato služi sovjetsko letalstvo prevozu potnikov in blaga ter dela takoj propagando. »Maksim Gorkij«, veleletalo z osmimi motorji, ki tehtal 40 ton, prevozi 60 potnikov s hitrostjo 240 km na uro. To veleletalo ima oddajno in prejemno radijsko postajo in zvočnik, ki se sliši 12 km naokrog. Tudi tiskarno imajo na tem letalu. Sovjetsko letalstvo je civilno, toda če je potrebna, se da takoj izpremeniti v vojaško.

Kaj je s konferenco držav MZ in Balkanskega sporazuma?

Belgrad, 13. febr. TG. Znova so se razširile vesti, da smatrajo zunanji ministri držav Male zveze in Balkanskega sporazuma za potrebno, da se v zvezi z londonskimi pogajanjimi skliče posebna politična konferenca, kjer hočejo še enkrat poudariti, da se mora najprej in pred vsakim drugim skleniti vzhodni pakt, kot je to 18. januarja državnikom Male zveze in Balkanskega sporazuma obljubil francoski zunanji minister. Samo novi problemi, ki so nastali v Jugoslaviji zaradi razpisa skupščinskih volitev, so vprašanje konference nekoliko potisnili v ozadje.

Sprava med Anglijo in Irsko

London, 13. februarja. TG. Reuter poroča iz Dublina, da je predsednik irske države De Valera danes popoldne objavil irskemu parlamentu, da bo začel z Anglijo zopet pogajanja, da se prekine carinska vojna, ki traja že več kot eno leto in je Irski mnogo škodovala, posebno v pogledu izvoza irske živine v Anglijo. V Londonu je izjava De Valere vzbudila veliko zadovoljnost.

Schuschnigg v Parizu in Londonu

Pariz, 13. febr. TG. Zunanje ministristvo je izdalo uradno obvestilo, da pride avstrijski zvezni kancler v četrtek, 21. februarja zvečer v Pariz, da uradno obišče francosko vlado. Kancler in zunanji minister von Berger-Waldenev bosta ostala v francoski prestolnici dva dni ter se bosta 24. februarja odpeljala v London, da obiščeta tudi angleško vlado. V Parizu bosta imela daljše politične sestanke s Flandinom in Lavalom v zvezi s tekočimi pogajanjimi za podonavski pakt o nevmešavanju.

Aretiran nemški vohun

Pariz, 13. februarja. AA. Havas poroča: »Le Journal« piše, da so v Parizu aretirali barona Klementa Radowitza, rojenega leta 1882 na Nemškem, bivšega pruskega častnika in milijonarja, ki je prišel leta 1910 v Pariz in tamkaj živel zelo razkošno. V letih 1914 do 1918 je francoska, angleška in ameriška protivohunska služba dognala, da je Radowitz v službi nemškega vohunstva in da je odšel na Španjo, potem pa v USA in potem na Holandsko, kjer je zelo spretno vohunil za Nemčijo. Leta 1922 se je baron Radowitz vrnil na Francosko, toda več sodišč je že tedaj obsodilo zaradi sleparij. Leta 1925 so ga aretirali in hoteli izgnati, takrat je pa že izginil. Našli so ga šele včeraj in aretirali.

Tovarna letal zgorela

Tokio, 13. februarja. b.V mestu Janagavi je zgorela ponoči tovarna letal, ki dela za japonsko vojsko. Zgorelo je 13 velikih tovarniških objektov do tal. Škoda je naravnost ogromna. Poleg dragocenih strojev je požar uničil še 800 letalskih motorjev, ki so bili ravno naročeni po japonskem letalskem ministristvu. Požarna katastrofa tovarne letal pomeni za japonske vojaške kroge težak udarec. Vlada je odredila najstrožje preiskavo, da se ugotovijo vzroki požara, splošno pa vlada v vsej japonski mnenje, da je bil ogenj podtaknjen.

Podoknica banu

Ljubljana, 13. februarja.

Nocoj ob 19.30 je bila prirejana novemu banu dr. Pucu lepo uspeša podoknica pred poslopjem banovinske palače. To je priredila Hubadova župa, pridružili so se ji pa tudi obrtniški in trgovski krogi. Pred podoknico so šli čestitati novemu banu na imenovanju predsednik Hubadove župe g. Svigelj, zastopnika trgovcev Smol in Habjan ter zastopnika obrtnikov Rebek in Pičman. Pevci Hubadove župe so nato zapeli dve pesmi: »Domovini« in »Jadransko morje«, nato pa je spregovoril novi ban. Poudarjal je svojo ljubezen do Ljubljane, ki bo ostala biser Karadjordjeve krone. Pevci so po banovem govoru zapeli še pesem »Iz bratskega zagrljaja«.

Podoknici je prisostvovala velika množica ljudi. Nato pa so se razvrstili v banski palači zastopniki nekaterih pomembnejših ljubljanskih društev, ki so izrekli novemu banu čestitke.

Ne pozabite na volivne imenike!

Volivni imeniki so razgrnjeni v obseinskih uradih. V smislu razglašane banke uprave morajo župani volivne imenike takoj razgrniti v občinski pisarni. Če jih še nimajo v svojem uradu, jih morajo takoj zahtevati od sodišča. Zadnji dan reklamacij je 22. februar. Opozorjamo na dodatni zakon z dne 20. julija 1934 (Službeni list 480-60), s katerim je doba bivanja v občini kot pogoj za vpis v volivni imenik podaljšana na eno leto.

Izjava ministra Marušiča

V nedeljo se je mudil v Ljubljani minister za socialno politiko dr. Drago Marušič. Sprejel je dopisnika »Vreme«, ki mu je zastavil nekatera vprašanja. Na vprašanje, kako bodo postavljeni kandidati ne liste v dravski banovini, je minister Marušič odgovoril: To bo odredil nosilec liste predsednik g. Jevtič. Organizacije, ki že obstoje v banovini, bodo sodelovale pri volitvah, kakor tudi vse tiste osebnosti, ki izjavijo, da so voljne sodelovati.

Osebnosti

Belgrad, 13. februarja. Na lastno prošnjo je v pokojen Mihajlo Knežević, pomočnik prve skupne gradbenega ministra. G. Knežević ima več ko 37 let dejanske državne službe in ker se je pokazal v tej službi zelo spretnega, zelo vestnega in priznane, ga je kralj. namestništvo odlikovalo z redom sv. Save I. stopnje.

Smuške tekme v Tatrah

Finel na prvem. Jugoslavija na devetem mestu.

Visoke Tatere, 13. februarja. Pri današnji štafeti tekmi na Fisinih tekah v Visokih Tatrah so se posamezni narodi v hudi borbi takole plasirali: 1. Finska 2:42:30; 2. Norveška 2:43:17; 3. Švedska 2:46:53; 4. Nemčija 2:50:34; 5. Češkoslovaška 2:54:23; 6. Češki Nemci 2:57:47; 7. Poljska 3:00:26; 8. Avstrija 3:01:18; 9. Jugoslavija. Sledijo še Romunija, Letonska in druge.

Ameriški Slovenci

Narodni galeriji v Ljubljani

Poklanjajo sliko
slikarja Peruška

Naša Narodna galerija je te dni prejela iz Clevelanda naslednje pismo, podpisano od znanega slovenskega ameriškega pisatelja Ivana Jonteza:

V začetku lanskega septembra je bil iz vrst naprednih clevelandskih Slovencev organiziran odbor, ki si je zadal nalogo, zbrati potrebna denarna sredstva za nabavo ene izmed reprezentativnih slik našega umetnika H. G. Peruška, da bi jo poklonili Narodni galeriji v Ljubljani kot kulturni dar clevelandskih Slovencev naši stari domovini. Dnevi ameriške Slovenije so šteti, toda, predno bo ameriško morje pogoltnilo naš otoček, želimo pokloniti svoji stari domovini mal spomin, ki naj bo priča, da am. riski Slovenci nismo pozabili svoje rodne domovine, dasi nam ni mogla nuditi eksistence in je bil naš boj za obstanek v tujini izredno težak. Temveč, da smo vedno mislili na njo ter vzklic temu, da smo bili stalno izpostavljeni tujim vplivom, ostali v bistvu njeni otroci.

ci. Obenem pa naj ta naš dar priča stari domovini, da je eden izmed njenih sinov postal v Novem svetu velik in spoštovan umetnik.

Odbor je bil sestavljen kot sledi: predsednik Vatro J. Grill, tajnik Ivan Jontez, blagajničarka ga. Antoinette Simčič, ostali člani odbora pa ga. Mary Durn, A. J. Terbovec, Frank Sodnikar in Frank Barbič.

Ob času, ko smo sestavljali ta odbor, se je mudil v Clevelandu operni in koncertni pevec g. Anton Šubelj, ki se je takoj ponudil, da je pripravljen dati koncert izključno v ta namen in mi smo to ponudbo seveda z veseljem sprejeli, kajti zavedali smo se, da v teh kritičnih časih, ko je toliko naših rojakov brez zaslužka, ne bo baš lahko zbrati potrebnih 50.000 dolarjev v naši naselbini. Koncert g. Šublja se je vršil dne 19. sept. preteklega leta v avditoriju Slovenskega narodnega doma v Clevelandu, čijega vodstvo nam je

dalo dvorano brezplačno na razpolago. Udeležilo se ga je okrog 700 ljudi in prinesel nam je nekaj nad dvesto dolarjev.

Ostali del potrebne vsote smo dobili s prostovoljnimi prispevki od raznih naših kulturnih in političnih organizacij v tukajšnji naselbini in od posameznih rojakov.

Pri izbiri slike smo vzeli za merodajno mnenje umetnika g. Peruška samega, ki je smatral, da ga bo najbolje reprezentirala velika oljnata slika »Simfonia ameriškega zapada«, ki je bila že na več razstavah v tej deželi ter bila deležna splošnega priznanja. Ta slika je bila večeraj odposlana na vaš naslov.

Želeč, da bi naš dar sprejeli kot iskren dokaz toplih čustev, ki jih clevelandski Slovenci gojimo napram naši rodni domovini, vas iskreno pozdravljamo.

Za novo faro Zgornja Šiška

Ustanovitev samostojne duhovnije Zgornja Šiška - Dravljice

Trume smučarjev, ki jih je v nedeljo dopoldne pozni sneg izvalil iz Ljubljane proti Gorenjski, so v Dravljah radovedno postajale in se čudile, kaj naj sredi zime pomenijo številni mlaji in veneli, ki so jih videli z glavne ceste. Zvonovi sv. Roka slovesno pritrkujejo, ljudske množice, se v prazničnem razpoloženju zbirajo, narodne noše in šopki — koga bi radovednost ne ustavila. Odgovor je kmalu tu. Iz St. Vida sem jezdec v krasnih narodnih gorenjskih nošah, v sredi na ozaljšanih kočijah šentvidska farna duhovščina, ki spremlja svojega dosedanjega tovariša g. Mirka Bartola na novo službeno mesto v Dravljah oziroma v Zg. Šiško. Dolgo so radi oddaljenosti od fare v St. Vidu želeli svojega dušnega pastirja. Ta dan se jim je izpolnila želja, zato veselje na njih obrazih in praznik v njih darovih! Mladi rod, fant in dekle ga prvi pozdravi in sprejeme v svojo sredo, da ga popelje v dravljisko cerkev, kjer naj jim za naprej lomi kruh božje besede. Pred cerkvijo je v istem prazničnem pričakovanju zbrana ostala soseska. Svoje želje je izlila v verzih, ki jih v pozdrav deklamira učenka Anica Kogovšek.

Praznično pri nas je danes:
v duhu vidimo že kamen,
ki na njem nov božji hram se
vzpel bo pod nebo ko plamen.

Blagoslov ste nam prinesli
Skupaj bomo zdaj molili,
Skupaj delali, trpeli,
Skupaj nov oltar gradili.

Iz srca globine kličem
Vam v imenu vseh goreč:
naj Vam bo lepo med nam!
In prav mnogo, mnogo sreče!

Za tem še pozdrav v imenu soseske, galsilcev in športnikov, nato vhod v cerkev, ki je bila za to priliko veliko premajhna. Na prižnico stopi g. dekan in župnik V. Zabret, ki prebere škofijsko odločbo, s katero se jim v svrhu rednega in uspešnega dušnega pastirstva določa lasten dušni pastir in še sam izrazi željo, da bi se njihovi načrti čimprej uresničili.

Popoldne je bil napovedan prihod prevzvišenega g. knezoškofa g. dr. Gregorija Rožmana v šoli Zg. Šiška. Bodoča nova fara naj bi zajela namreč vso občino Zg. Šiško, kateri je dano nekako središče z nedavno dograjeno novo šolo. Tam nekje naj bi stala tudi nova cerkev. In videlo se je, da ljudje pravilno pojmujejo pomen škofovega prihoda. Že davno pred napovedanim časom se je zbrala pred šolo ogromna množica ljudi, da pozdravi svojega nadpastirja in se mu na

— Osebe, ki trpe na žolčnih in jetrnih boleznih, žolčnem kamnu, preobili tvorbi kisline in napadih protina, uredijo lenivo delovanje črev z rabo naravne »Franz-Josef-grenčice. Možje zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz-Josef-voda« zanesljivo in zelo milo učinkujoče salinično odvajalno sredstvo, ki se more priporočati tudi pri kilah, ranitvi črevesa in prostatah: hipertrofiji.

Senator dr. Val. Rožič

Njegove misli v njegov spomin

Teden dni pred njegovo nepričakovano smrtjo sem med zapiski v svojem predalu našel tudi njegove, deloma s stenografično pisavo začetane, osnutke za prilične govore in nastope.

Lansko poletje si je za dober mesec dni izprosil dopust, da si okrepí in osveži telesne in dušne moči za novo delo. Z velikim veseljem se je pripravil za slavnostni govor ob 50 letnici Domžalske godbe in še z večjim veseljem na blagoslovljenje vodovoda pri Sv. Trojici nad Moravčami. V rokopisu sem bral njegov govor za domžalski jubilej. Vsa lepota, od Homera pri Kamniku do Sv. Trojice preko Doba in Domžal in vsa radost od pastirske piščali do zvonke pesmi ubranih zvonov, je bila zajeta v dr. Rožičevem slavnostnem govoru. Žal, da ga zavoljo slabega vremena ni mogel govoriti v vsej celoti, kakor ga je zamislil in napisal.

Hotel sem si ta rokopis ohraniti za vesel spomin, pa ga je spravil sam, da ga o priliki kje objavi. Namesto govora sem po srečnem naključju dobil od njega prijučke nabrane osnutke. Ni jih veliko, pa veliko povedo.

Morebiti vam bo ob teh mislih vstala pred očmi njegova prava duhovna podoba. Saj so te misli sad njegovega izkustva in premišljevanja ter izraz njegovega duhovnega življenja.

»Lepa je otroška duša v svoji čisti nežnosti, ali še lepša je izčiščena in preizkušena duša, ki je po boju in viharju prišla do miru in jasnosti.

Resnično! Le kdor za druge dela, le ta živi.

tak način zahvali za njegovo naklonjenost in uvidevnost, ki jo kaže, ko je treba dati ljudem možnost in priložnost, da morejo zadovoljiti svojim verskim potrebam. G. predsednik občine z odborniki, ves šolski zavod z učenci in učiteljskim pod vodstvom g. upravitelja in ravnatelja, društvo »Sokol« in »Vodnike«, gasilno društvo in predstavniki društva za zidavo nove cerkve, g. dekan iz St. Vida, novi dušni pastir občine Zg. Šiška, vsi so pričakovali prihoda g. knezoškofa, vsak s svojim pozdravom. Obširni šolski hodnik, kjer se je tudi že do sedaj vsako nedeljo opravljala služba božja, po končanih pozdravih ni mogel sprejeti niti polovice vseh navzočih. Po litanijah je g. knezoškof povzel besedo, o kateri je dal izraza svojemu veselju in zadovoljstvu nad tem, kar se pripravlja. Zunaj še vlada zima in mraz, pri

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 12. februarja.

V nedeljo 10. februarja je priredilo Slomškovo prosvetno društvo predavanje o temi: **kdo vlada slovansko Rusijo**. Predaval je g. A. Koren, diplom. agr., ki je v izčrpnem govoru osvetlil nečloveško metodo židov-boljševikov, kateri so izrabili neznosne socialne razmere ob koncu svetovne vojne in potegnili ves ruski narod v vrtinec brezvestnih židovskih spekulacij. Prazna je beseda o »slovanski socialni revoluciji«, ker je preprosti ruski narod postal žrtev zahrbtnih brezbožnih namenov. Danes se ruskemu narodu že odpirajo oči in počasi spregleduje, vendar bo moral še mnogo pretrpeti, preden se bo v trpljenju prečistil in našel samega sebe ter vršel s sebe brezbožni židovski jarem.

Mnogostevilni poslušalci so nagradili predavatelja z zaslužnim aplavzom.

vas pa se je že začela pomlad duhovnega življenja, tako je začel Prevzvišeni. In priporočal je slogo za veliki cilj, ki se je danes tako lepo pokazala. Brez žrtve se ne doseže nobena velika stvar, zato po svoji moči žrtvuj za prihodnjo cerkev, ki bo vaša last. Ne se ustrašiti težkih razmer, ki nas tlačijo. Tudi naši predniki so prav v najhujših časih pozidali največ cerkev. Zgodovinska naloga vas čaka, pa če bo dobra volja na vaši strani, tudi ne bo izostal božji blagoslov, katerega vam iz vsega podeljujem.

Z govorom g. knezoškofa je bila slavnost zaključena. Vsi smo se razšli z velikimi nadami v sreči, da ni več daleč čas, ko bo položen temeljni kamen za novo cerkev in s tem tudi za samostojno faro.

Kranj

Družabni večer kranjskih fantov se vrši neprekinjeno v soboto, 16. t. m. ob pol 9 v dvorani hotela »Stara pošta«. Vstop le proti vabilu.

Zagrebski Slovenci in Slovenke okrog pokojnega p. Gabrijela Cevca.

Toda pravo delo je le tisto, ki ga opravljaš iz zvestobe do svojih idealov.

Brez pokorščine ni milosti.

Brez avtoritete ni reda, ni miru, ni blagostanja v občini.

Kdor hoče imeti avtoriteto med in nad ljudmi, naj se jim skazuje koristnega.

Nekaj velikega nam more povedati le navdušen človek. Pred navdušenjem pa mora priti vera v to, kar govori. Dokler kdo veruje, je navdušen; kdor je navdušen, je mlad.

Kjer je vest, tam je značaj, kjer je značajnost, tam je neodvisnost.

Kdor se hoče pripraviti na boj v življenju, se mora umakniti na zbiranje moči v samoto.

Samota je vir globokih misli in zibel velikih moči. Malo jih je, ki razumejo, kakšni zakladi se skrivajo v samoti.

Preglej v samoti svoje namen in načrte, če so pravični in dobri, in potem nabrusi svoje orožje! Modrost skušenega moža se razodeva v njegovih potrepeljivosti.

Prvo načelo vzgojiteljevo bodi: Potrpi in čakaj! Počakaj, da se brstje samo razpoči...

Iz teh osnutkov je razvidno, da jih je moralo biti več. Vendar tudi ti maloštevilni so dovolj zgovorna priča, kako je plemeniti mož oblikoval svoj značaj in svojo voljo, da tako izoblikuje tudi srca svojih poslušalcev.

Kaj je bil dr. Rožič svojemu ljudstvu in kaj je bilo ljudstvo njemu, se je najisjajneje pokazalo ob blagoslovitvi »Vodice v Viševku«. Sam to slovesnost z otroškim navdušenjem tako-le opisuje:

»Blagoslovljenje vodovoda, s tremi duhovniki: — Moravski g. dekan, vrhpoljski g. Jerše in do-

mači g. Markič — vse je bilo lepo, pristrčno in praznično.

Prej peta maša — darovanje — godba med sv. mašo v cerkvi — streljanje z možnarji in slovesno pritrkavanje. Bog pa je naše skrbi, trud in težave, še poplačal in kronal s krasnim vremenom; da smo bili vsi veseli, skoraj srečni, nad vse zadovoljni.

G. dekan je imel pri blagoslovu vode krasen nagovor; nato jaz; nato banov zastopnik g. inženjer inspektor Skoberne, pred katerim je prav izvrstno prednašala ljubko pesem sosedova hčerka. Nato je bilo še več govorov o treznosti in vodi kot najboljši pijači.

Studenec blagodejen
šumi pod tiho vejo,
če pride potnik žejen,
uteši z njim si željo.

Vse se je zares lepo izšlo...

To je bil zadnji in morda najlepši praznik, ki ga je dr. Rožič doživel med svojim domačim ljudstvom.

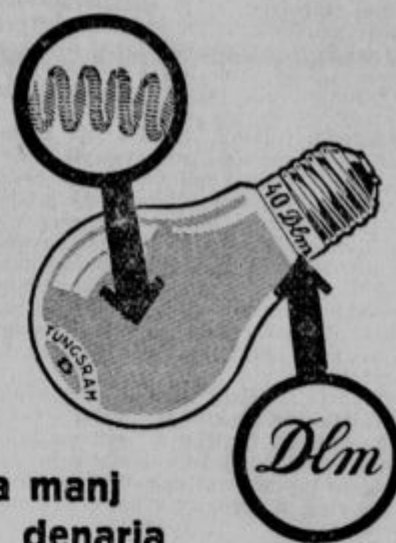
Potem pa so prišli: »Novi dogodki, najbolj pa tragična smrt našega premilega, modrega vladarja, viteza-kralja Aleksandra I. Zedinitelja, je tudi meno zelo zadela. Prve dni sploh nisem mogel verjeti v ta udarec, odnosno zločin, ki nam je ugrabil našega zaščitnika. Pa Bog nas bo obvaroval, če bomo verni, boguđani, pošteni in čve se bomo ljubili med seboj.

Tako je mislil in pisal mož, ki je bil po svojem srcu oče, po svojem duhu senator in po svojem delu prijatelj svojega ljudstva.

Valentine, vale valetudine aeterna!

Miroselski.

Do 20% več svetlobe

za manj
denarja

TUNGSRAM

nitka v dvojni vijajnici
svetlobna množina v dekalumenih

70 letnica dr. V. Koruna

Danes, na god sv. Valentina, praznuje 70-letnico rojstva g. dr. Valentin Korun, gimnazijski ravnatelj v p. in bivši predsednik ljubljanske sekcije profsorskega društva. Ob času, ko je bil on predsednik ljubljanske sekcije (1919 do 1925), se je začelo med Slovenci razlikovanje »državotvornih« in »protidržavnih elementov«, ki so ga nekateri državni uslužbenci raztegnili tudi na pripadnike svojega stanu, in sicer čisto brez potrebe. Da so bili, da so in da bodo med izobraženci različni nazori o tem, kakšna bi bila najboljša ureditev in uprava naše države, je jasno, in znak žalostne brezskrbnosti za javne posle bi bilo, če bi se o življenjskih vprašanjih državnega prospeha med izobraženci ne vodila nikakva debata. Da nam je pa narodna država dragocena, nenadomestljiva dobrina, ki jo je treba varovati in braniti z vsemi močmi, o tem pa ni bilo med našimi državnimi nameščenci nikdar nesoglasja. Kaka posamezna izjema je mogoča pri pripadnikih vseh političnih strank, a za splošnost je brezpomembna. Vsaka svoboda političnega mišljenja pa mora prenehati, če boš na nasprotnika udaril kar s »protidržavnim« loparjem. Ob 70-letnici g. ravnatelja dr. Koruna ugotavljamo veselo dejstvo, da je dr. Korun kot predsednik ljubljanske sekcije že vnaprej odločno zaprl vrata vsaki možnosti, da bi razlikovanje »državotvornih« in »protidržavnih elementov« prodrlo tudi v profsorske vrste; v tistih kritičnih časih je na obnem zboru ljubljanske sekcije podal povsem iz lastne iniciative avtoritativno izjavo, da med slovenskimi profesorji glede zvestobe do države ni nikake razlike. Kot poštenjak, ki je bilo o njem znano, da ljubi resnico in da si jo upa tudi povedati brez ozira na desno in levo, si je mogel dovoliti tako izjavo brez strahu, da bi ga kdo mogel osumiti neiskrenosti. Danes se ob njegovem veseljem jubileju hvaležno spominjamo tega njegovega dejanja; prepričani smo, da ga je tudi sam še danes vesel. Stori je s tem lepo uslugo ne samo profsorskemu stanu, ampak doprinesel je svoj moški prispevek tudi za ozdravljenje naših javnih razmer od krivičnega zastupljanja. Bog daj, da bi naš narod v vseh težkih časih imel ljudi, ki bi imeli pogum, povedati — resnico! Gospodu ravnatelju iskreno čestitamo, da je, upamo v zdravju in zadovoljnosti, dočkal sedemdeseto leto in mu iz srca želimo tudi za bodočnost vse najboljše.

Novo mesto

Volivni imenik za volitve v narodno skupščino je na vpogled v občinski pisarni vsakomur med uradnimi urami.

Občni zbor društva Rdečega križa. V četrtek, dne 14. t. m. ob pol 20 je v mestni posvetovalnici v Novem mestu redni letni občni zbor okrajnega društva Rdečega križa. Na občni zbor so vabljeni vsi redni člani za leto 1934 in redni člani za leto 1935, kateri so plačali ustrezen vlog za tekoče leto. V slučaju premalega števila članov se občni zbor vrši pol ure pozneje na istem mestu. Odbor.

»Dobri vojak Svejk.« V soboto 9. in v nedeljo 10. februarja smo imeli priliko videti na odru Prosvetnega doma izborno komedijo iz svetovne vojne »Dobrega vojaka Svejka«. Naši igralci so v režiji g. Stanka Potokarja rešili svoje vloge prav dobro in občinstvo zadovoljilo popolnoma, kar je bilo videti iz burnih aplavzov in gromkega smeha, ki je napolnjeval dvorano od začetka do konca igre. Igralci bodo igro še enkrat ponovili, in sicer v soboto, dne 16. februarja ob pol 8 zvečer.

Liubljanske vesti:

Zasedanje banskega sveta

Ljubljana, 13. februarja.

Danes dopoldne se je nadaljevalo zasedanje banovinskega sveta, ki ga je vodil podban g. dr. Pirkmajer. Lovšin je predlagal, naj bi se ustanovil zavarovalni sklad proti točli v višini 33 milijonov Din. Občine bi bile pripravljene prispevati 20% v ta sklad.

Podban je pojasnil, da ni kritja za ta sklad, pač pa naj se poveča prispevek iz bednostnega fonda od 400.000 na 1 milijon Din za podpore po elementarnih neizgledih. Občine naj prispevajo s 5% na svoje doklade, nakar bi se znesek povečal na 3 milijone Din. Detela je proti povišanju doklad nad 60%. Sprejeta je bila končna doklada in sicer: 50% splošna, cestna 5 in zdravstvena 5%. Iz splošnega proračuna znaša prispevek za bednostni sklad 1.300.000 Din, pozicija 3 bednostnega sklada se zviša od milijon dinarjev na 1.400.000 dinarjev.

Podban je v debati navajal, da znašajo banovinski izdatki na enega prebivalca: v Ljubljani 923 Din, v okolici 31 Din, v Mariboru 225 Din in mariborski okolici 19 Din. Podban je dalje pojasnil, da so proračunani dohodki banovine iz trošarine na vino in žganje v višini 6 milijonov Din.

Prepričajte se, če ste v volivnem imeniku

Volivci se opozarjajo, da se morejo popravki volivnega imenika zahtevati samo še do vstetega petka, 22. februarja t. l. Volivni imenik mestne občine ljubljanske je razgrnjen na vpogled prebivalstvu v uradnih urah pri mestnem poglavarstvu, Mestni trg št. 2, II. nadstropje, soba št. 46, in pri tukajšnjem okrajnem sodišču. Vsakdo ima pravico volivni imenik pregledati, prepisati, razglasiti in natisniti ter bodisi zase, bodisi za drugega zahtevati njegov popravek. Pri volitvah meje glasovati samo oni, ki so vpisani v imenik. Zato naj še vsak volivni upravičenec v lastnem interesu pravočasno t. j. do gori navedenega termina prepiše, ali je vpisan v volivni imenik. Popravek volivnega imenika se zahteva neposredno pisмено ali ustno od mestnega poglavarstva ali od okrajnega sodišča. Zahtevanim popravkom se morajo priložiti dokazi. Za dokaze morejo služiti samo polnoveljavne javne listine. Za zahtevo popravka volivnega imenika se ne pobira nobena taksa niti za opravilo, niti za akt, niti za listine, kakor za izpiske iz cerkvenih knjig, za spričevala, potrdila itd., ki so potrebna za dokaz teh zahtev, nego na njih se označuje, v kakšen namen se izdajajo in da se za druge posle ne smejo uporabiti kot dokazi brez takse. Pritožna oblastva morajo dati zahtevniku v 24 urah vse listine, ki se zahtevajo zaradi popravka volivnih imenikov.

★

Slavnostna matineja ob priliki trinajste obletnice papeževanja Pija XI. bo v nedeljo, 17. februarja ob 11. uri dopoldne v dvorani Akademikega doma. 1. Uvodna beseda. 2. Papeštvo in naš narodni problem v Primorju - g. Filip Terčelj. Iskreno vabljeni vsi gr. starešine in akademiki! Ob 10 dopoldne se udeležimo polnoštevno z društvenimi trakovi pontifikalne svete maše v proslavo obletnice kronanja Pija XI. v stolnici. Naš prostor je spredaj v presbiteriju. — Akademika zveza.

Kino Kodljevo prične jutri zopet redno obratovati. Predvajal bo »Volgo v plamenih« v režiji Turžanskega in z Inkišino-vom v glavni vlogi, kot dodatek pa veseligr »Proč s skrbmi« s Stanom Laurelom in Oliverjem Hardijem.

Prijava biciklov in fajakerskih voz se vrši letos, kot je bilo že objavljeno, za policijski okoliš v Ljubljani v Subičevi ulici 5-I., soba št. 2, vsak dan med 8 in 12. Rok za prijavo poteka 28. februarja. Uprava policije opozarja lastnike omenjenih vozil, da v izogib posledic svojih vozil pravočasno prijavijo. Od 1. marca dalje bodo morali zamudniki plačati razen redne takse še kazensko takso in kolek za razsodbo v skupnem znesku 67.50 Din. Zato se pozivajo vsi interesi, da v lastnem interesu prijavljajo svoja vozila do zakonitega roka, t. j. do 28. februarja.

V duševni zmedenosti. Včeraj so v bolnišnico prepeljali 46 letnega železniškega pleskarja Stanka Spreitzerja iz Verovčeve ulice 28. Spreitzer si je v duševni zmedenosti prerezal žile na desni roki. Izgubil je mnogo krvi, vendar zdravniki upajo, da ga bodo rešili.

Popolna razprodaja bluz, damskih in otroških oblek ter igralnih hlač itd. po — skrajno nizkih cenah. M. Kristofl Bučar, Stari trg 19.

Kulturni obzornik

Pisatelj Anton Vadnjal

(10. februarja 1935).

Naj najprej kratko ponovimo zunanji tek njegovega življenja. Rodil se je 4. aprila 1876 v Borovnici. Oče je bil železničar; oba, oče in mati sta bila doma od Postojne, iz vasi Otoka. (Tam naglašajo »Vadnu«.) Hodil je v ljudsko šolo najprej v Borovnici, nato eno leto v Postojni, gimnazijo je dovršil v Ljubljani v letih 1888—1896, kjer mu je bil sošolec med drugimi tudi Oton Zupančič, naslednja štiri leta je študiral na Dunaju zgodovino in zemljepis (kakor Zupančič), v šolskem letu 1900/01 je prišel za suplenta na gimnazijo v Kranju, kjer mu je rajni ravnatelj Josip Hubad poveril razredništvo ter ves jezikovni in zemljepisni pouk v I. razredu.

S svojimi sijajnim spominom (spisi nam ga dokazujejo) bi bil lahko naredil profesorski izpit, ali vleklo ga je v ljubljansko bogoslovje, katero je dovršil v letih 1902—1906. Služboval je kot kaplan najprej v Višnji gori, nato na Krki (11 let), v Cerkljah na Dolenjskem, končno je 1. 1928 dobil župnijsko št. Ožbalj, kjer je v nedeljo njegovo blago plemenito srce nehalo biti.

Rajnik je bil nenavaden človek: v družbi, katero je vedno rad iskal, je bil molčeč, rajši je poslušal, ali v resnici je bil mislec. Druga značilnost je bilo njegovo globoko krščansko gledanje na ves potek svetovne zgodovine in tudi vsakdanjih dogodkov. Menim, da je to imel iz Weissa in njegove »Weltgeschichte«; v vsem je videl smotnost, vodstvo božje. In tretje, kar ga je posebno odlikovalo: nevsiljivo, ali vztrajno je želel vse in vsakogar s

na špirl 2.500.000 Din, na pivo 1.500.000 Din. Preseček teh trošarin pride v banovinski gradbeni sklad. Banovinski sklad za javna dela dobi iz naložba trošarine na alkoholne pijače 1.400.000 Din.

Razni govorniki in poročevalci odsekov so predlagali celo vrsto resolucij, tako glede izvrševanja mlatičarskega obratovanja na deželi, glede dimnikarstva, glede pospeševanja elektrifikacijskega programa, za kar naj se najame posojilo, glede preskrbe siromašnega prebivalstva z žitom in sploh glede preskrbe naše pokrajine z žitom, ki mora uvažati približno 6000 vagonov žita letno, glede sanacij gospodarstva banovinskih podjetij, o elektrifikacijski zvezi Ljubljane in banovine, o splavarstvu, o potrebi splošne davčne pavšalizacije za male obrtnike, zlasti o pavšaliziranju pridobnine, o potrebi ureditve našega sadnega izvoza, o izenačenju pravic banovinskih namestencev z državljani, o potrebi ustanovitve kmetijske zbornice, dalje je bila prečita resolucija o ustanovitvi začasnega sklada za poravnavo škode po toči, o potrebi uvedbe potnih olajšav za kmečke producente in delavce, o potrebi, naj se ukine taksa za sešnjo gozdov in pravtako taksa na račune in note itd.

Seja se je popoldne nadaljevala.

Ljubljana brez župana

Čas: Okoli sedmih zvečer. Kraj: Beim Maček, dem weltberühmten, tam za vodo, ali pa pri »Böbchen« (beim »Trommelwirt«) ali pa kje drugod; kakor kdo hoče. Za petjo sede možje, pravi ljubljanski možje.

»Lepa reč to — kdo bi si bil to mislil! Pa prav nikogar niso nič vprašali — kar vzeli so nam gal Ali smo mi še kaj?«

»Morebiti se je pa sam proč prošil? Toliko let hoditi na rotovž, to tudi ni kar tako. Jaz imam tam opraviti komaj enkrat — dvakrat na leto, pa sem ga že sit za pet let! Enkrat mora imeti človek vendar svoj mir.«

»Škoda ga je pa le, gospoda župana. Če bo sedaj umrl kakšen »težek«, se gala-pogreba ne bo dobil! Kaj pa naj pomeni kakšna »gala« brez župana?«

»Ampak kam so pa pravzaprav šli gospod župan?«

»No, ti si pa tudi eden! Za bana so vendar postavljeni, za bana!«

»Kje pa? Bane so imeli včasih na Hrvaškem. Zato pa se mi čudno...«

»Kaj čudno! Bana imamo mi sedaj tudi!«

»Kako, bana — kakšnega bana?«

»No, bana, kakor je bil prej Landespräsident; samo da je ban še več!«

»Se več kakor ljubljanski župan?«

»Pa precej več! Ban ima tako moč, da ima vse župane pod seboj, tudi ljubljanskega. Če hoče kakšen župan, tudi ljubljanski, kaj sitnari ali pa preveč snofariti, mora kar nehati, če gospodu banu ni prav!«

»Aaa — sedaj pa že zastopim! Kaj pa za pogrebom — ali gre ban tudi lahko?«

»Seveda gre lahko, ampak za tvojim ne pojde. Kaj pa naj s teboj, šema božja?«

»Torej župana sedaj nimamo, to drži. Kdo bo pa sedaj — ali že kaj veste?«

»Če ne boste nikjer naprej pripovedovali, vam pa povem. Jaz sem vprašal Janeza, tistega, ki pri gasilcih avtomobilska kolesa snazi, pa mi je rekel, da bo — nekdo drugi!«

»Tako, tako,« so rekli možje, »nekdo drugi! Mhm — mhm — in so šli...«

Odkrita tovarna denarja

Ljubljana, 13. februarja.

Pred časom smo poročali, da je policija aretirala tri brate Zakrajške ter nekega kmetijskega fanta, ki jim je dokazala celo vrsto vlovov in tatvin. V zvezi s tem se je izkazalo, da je eden od teh bratov, namreč Dominik Zakrajšek, tudi v zvezi s ponarejanji denarja. Skoraj istočasno, ko je policija zasliševala brate Zakrajške, pa je prijavila gostilničarka Gebertove gostilne v Rečni ulici, da je pri njej izmenjal ponarejen petdesetak 23 letni Josip Cesar, hlapec sodavčarja Moreta. Kupil je le za dva dinarja cigaret ter je dobil nazaj 48 Din. Cesar je sprva tajil, končno pa le priznal, da mu je dal 50 Din 24 letni brezposelni delavec Josip Benčina iz kolonije na Cesti dveh cesarjev. Benčina je vili več ponarejenih novcev ter zahteval za vsak petdesetak 40 Din, 10 Din pa naj bi bilo Cesarjevit, ko jih izmenja. Policija je napravila pri Benčinovi hišni preiskavo. Benčina je sprva zelo tajil, enako njegov oče in mame, pač pa sta izdala policiji mlajša brata skri-

komer je občeval ali kar je pisal, pridobiti za Kristusa, za krščanske vzore. To je imel od Kreka in Mahniča.

Malo je govoril, sem dejal, ali pisati je znal kakor malokdo med nami. Zdi se mi, da n. pr. o dr. Kreku se nič ne napisal lepšega kakor on. Kako si je pridobil ta čudoviti slog? Imel je poseben dar opazovanja, poslušanja, kako ljudje govoré, kako se zbadajo in duhovito zavračajo, pa zgodaj je začel brati knjige. Saj sam pripoveduje v klasičnem svojem »Otroškem postržku« (izšel je v Mladiki 1. 1924 in kot št. 7 v Mohorjevi knjižnici 1. 1925), da je kot učenec 4. razreda v Postojni v 5. letu 1887/88 prebral vso Staretovo občno zgodovino, Rogač-Terharjevo življenje svetnikov in menda sploh vse do tedanje Mohorjeve leposlovne knjige, kolikor jih je dobil pri stricu v Otoku; celo nemškega Don Kihota (s slovarjem seveda).

Sošolci so že na gimnaziji cenili njegov pisateljski dar. Odločilen dogodek v življenju pa je bilo njegovo srečanje z dr. Krekom. Prišlo se je jeseni 1. 1893., kmalu po I. katoliškem shodu. Sam nam je to popisal v knjigi »Ob 50 letnici dr. Janeza Kreka« (V Ljubljani 1917) v članku: »Dr. Krek in prvi rod Danice«. Bil je med tistimi, ki so bili zaradi prepovedanega shajanja kaznovani v šoli. Že kot gimnazijec se je pri dr. Kreku seznanil s krščansko filozofijo. Na Dunaju mu je »Danica«, katere odlični in delaven član je bil vsa štiri leta, poverila uredništvo »Zore«. Lani smo v Mladiki, v vseh številkah brali njegov velezanimiv spis »Mojdunaj« — Anton Komar je bil namreč, kakor znano, njegov psevdonim — v katerem so obnovljeni njegovi spomini na tista štiri dunajska leta, leta borbe versko mislečih Danicarjev proti sumničenju in natolcevanju, češ, da so hinavci, prodane duše itd. V »Danici« je vladal krščanski demokratizem in radikalizem. Rajnik je bil prvi, ki je po trikratnem poskusu uspel, da so v društvu

Mariborske vesti:

Veliko delo Rdečega križa

Maribor, 13. februarja.

Sinoči se je vršil pri Orlu redni letni občni zbor Rdečega križa v Mariboru. Iz obširnih poročil predsednika dr. Jančiča, tajnika dr. Zorjana in blagajnika ravnatelja Kovačeca je razvidna visoko aktivna bilanca društvenega delovanja v minulem poslovnem letu, dasi je tudi Rdeči križ čutil ovire in težave, ki zavirajo v današnjih dneh vsak razvoj v društvenem življenju. Po novem zakonu je mariborsko društvo postalo nadrejena jedinica za mesto Maribor ter za oba politična okraja Maribor levi in desni breg. Zaradi tega si je moralo društvo osnovati posebno pisarno, za katero je dobilo prostore na okrajnem glavarstvu. V minulem letu se je društvo predvsem posvečalo nalogam, ki jih predpisuje zakon, to je pripravljala oseba in zbiranju sredstev. Odbor je nabral 248 rednih in 740 podpornih članov, sodeloval je v odboru za obrambo mesta proti napadom iz zraka ter organiziral celo vrsto samaritanskih tečajev. Vršil se je višji tečaj za mlade izobražence, nižji tečajev pa je bilo 5 in sicer pri šolskih sestrah 3, eden je bil za člane okrožnega urada za zavarovanje delavcev, eden pa pri gasilni in reševalni četi. Tudi sedaj nadaljuje društvo s pripravljanjem teh tečajev. Ustanovili so se občinski odbori v St. Ilju, Kamnici, Volčini. Tudi Pomladek Rdečega križa je po novem zakonu pripadel v društveni delokrog. V minulem letu je poslalo društvo 24 bolnih otrok na svoje stroške na oddih in sicer 14 na morje, 10 na Pohorje ter je porabilo za to 12.420 Din. Izdalo je tudi nekaj podpor revnim družinam s številnimi otroki. Akeija za nabiranje rabljenih oblek žal ni uspeša. — Sredstva je društvo zbiralo z raznimi prireditvami, ki so vse lepo uspela. Vse veliko delo so vršili društveni odborniki zastoj, tudi potnine in poštnine plačujejo iz svojega. Zaradi pomnoženega dela in večjega delokroga se bo morala najeti plačana pisarniška moč.

Zanimivo poročilo o delu Pomladka Rdečega križa je podal vodniški učitelj g. Mirko Ravter. Z malimi izjemami je v Pomladku organizirana mladina vseh mariborskih šol s 116 podobori in 3456 člani. Dohodkov je imel Pomladek lani 82.646,75 Din, za vzdrževanje deske počitniške kolonije v Kaštel Lukšič in dekle v Bakarni, v katerih je letovalo 126 otrok, pa je porabil 82.476,35 Din. Pri volitvah so bili izvoljeni za predsednika dr. Ivan Jančič, za podpredsednika primarij dr. Mirko Černej, v odbor pa: stolni kanonik in mestni župnik msgr. Mihael

25% popusta 25% od cerkvenih govorov dr. M. Opeka

dobi kdor kupi celo zbirko do 15. III 1935

Cela zbirka obsega 24 zvezkov ter stane nevezana Din 466 — s popustom pa samo Din 349,50.

H. Ničman, Ljubljana, Kopitarjeva 2

vališče delavnice ponarejenih novcev, ki jo je imel skrito v dvorani. V dvojni steni dvorane je policija odkrila zalogo svinca in cinka ter kar posrečene modele iz mešanice mavca in cementa. Benčina je delal novce iz dveh tretjin cinka in ene tretjine svinca. Priznal je, da je razpečal okoli 40 novcev po 50 Din, po 20, po 10 in po 2 Din. Naredil jih je pa še več. Nekaj novcev je izročil tudi Dominiku Zakrajšku, da jih razpeča. Dominik Zakrajšek pa je osumljen tudi, da je prejšnjo nedeljo napadel 85 letnega posestnika Blaža Velkavrh in njegovo 26 letno hčer Marijo v Brezjah ter ju oropal. Pri tem napadu je ropar moral pustiti v hiši suknjo, v kateri so našli 3 ponarejene novce po 20 Din in 3 po 2 Din. Policija ima večino družbe že pod ključem, išče pa še enega sodelavca pri tem roparskem napadu.

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefova« grenčica do urejenega želodca in črevesja.

sprejeli geslo »Za delo krščansko!« mesto starega »Vse za vero, dom, cesarja!«

Spomini na otroška, gimnazijska in vseučiliška leta so torej glavna vsebina njegovih spisov. Vendar pa je nekaj lepših stvari napisal iz dušno-pastirskih doživljaj. Te je objavil v koledarju Družbe sv. Mohorja in sicer 1. 1926 lepo črtico »Ne cvili več«, kjer se naš najslavnejši Jožko Troho izanski očka hudo mačuje. »Lučka« 1. 1927, »Krivčki pa rožmarin« 1. 1929 (dogodek medvojnega dobe), »Majk Pajk« 1. 1930 ter »Mož na kameli« 1. 1931. V Mladiki 1. 1928 ima lepo povestico »Hohoj!« Te črtice smo vsi prav radi čitali. Imajo sicer namen, da pokažejo ljudske napake, ali vse v prijetni, humoristični obliki. Saj to bi morda kot četrto potezo Vadnjaleve duševnosti podčrtali: satirična in humoristična žilica.

Da spada res med klasike naše sodobne književnosti, zlasti mladinske, je najlepši dokaz to, da so prireditelji nove Čitanke za II. r. srednjih šol sprejeli kot zgled dobrega opisa ali doživljanja iz »Otroškega postržka« poglavje o kleščmanu. Njegov »Otroški postržek« zasluži prav gotovo posebno oceno.

Rajni je bil, kakor vidimo, temeljito izobražen — vsaka stran njegovih spisov nam kaže, kaj je vedel in znal n. pr. iz svetovnega slovstva — vzgleden duševni delavec, ki svojim ubogim močanost iz ljubezni do resnice, do Boga in privoščil počitka vse do smrti.

Svoj zadnji spis je sklenil, kakor da bi slutil konec, s Šekspirjevim Hamletom: »Voham jutranjo sapo, minila je ura duhov... in z Weberjevo poslednjo kritico iz »Dreizehnlinden«: Helf uns Gott den Weg zur Heimat aus dem Erdenelend finden... Naj nam Bog dá najti stezo iz vseh stisk v deželo rajsko...«

Da, danes dopoldne je naš plemeniti duhovnik in pisatelj nastopil pot:

Umek, župan dr. Lipold, okrajna glavarja Senekovič in Makar, podpolkovnik Marko Nikolič, industrialec Josip Hutter, veletrgovec Miloš Oset, dr. Zorjan, dr. Jurečko, glavni urednik Udo Kasper, mestni fizik dr. Novak, nadzornik Tomažič, magister Minarik, podravnatelj Pfeifer, upravitelj Stenovec, polkovnik v p. Kristan, učitelj Mirko Ravter, upravitelj dr. Vrečko, Stupanova, Artič in Vodopivec. Predsednik nadzorstvenega odbora je ravnatelj Bogdan Pogačnik, v nadzorstvu pa so še Drago Roglič, gospa Ravnikova, ravnatelj dr. Kovačec, delegat za banovinsko skupščino je dr. Vrečko.

★

P. Bračko na zadnji poti. Včeraj popoldne so položili k večnemu počitku p. Cirila Bračka. Nabit polna je bila ob 3 popoldne franciskanska bazilika, ko so se začeli pogrebni obredi. Molitve pred krsto je opravil prevzisei knezoškof lavantinski dr. Ivan Tomažič, ki se je nato v pretresljivih besedah poslovil od pokojnega p. Cirila, katerega je orisal kot vzor duhovnika in človeka. Pevski zbor bogoslovcev je zapel žalostinko »Človek glej«, nato pa se je napotil mrtvaški sprevod s ti-sočlavo množico po mestu. Sprevod je vodil gvardijan franciskanskega samostana p. dr. Gracijan Heric. Za krsto so stopali starši ter ožji sorodniki pokojnika, za njimi pa samostanska družina ter duhovščina s stolnim proštom Vraberjem, stolnim dekanom Cukalo, stolnim kanonikom Janežičem, msgr. Umekom, dr. Žagarjem in msgr. Vrežjem na čelu. V sprevodu je šla tudi mladina s krčevinske šole, Krščanska ženska zveza in mnogo verske organizacije iz mariborske župnije. Na franciskanski pokopališče so položili pokojnika p. Cirila pod arkadami v grobnico, v kateri čakajo zemski ostanki tolikih njegovih sobratov večnega vstajenja.

Umrla je v Mariboru gospodična Franja Zinauer, poštna uradnica v pokoji. Pokojna je bila vestna uradnica, globoko verna in vzorno usmiljenega srca, zlasti za reveže. Pogreb bo jutri v petek popoldne ob 3 na franciskansko pokopališče. Za njeno vzgledno življenje naj ji bo Bog milostljiv plačnik! Zaljubljenim sorodnikom naše iskreno sožalje.

Volivni zakon izide. Nenavadno se zanimajo meščani in okoličani za volitve, vlada pa tozadevno velika zmeda, ker nihče prav ne pozna volivnega zakona, ki je doživel že tri izpremembe in dopolnitve. Sedaj se je odločila Cirilova tiskarna v Mariboru, da izda volivni zakon z vsemi najnovejšimi določili, da se bodo zamogli interese točno poučiti o volitvah. Zakon izide v prihodnjih dneh.

Umrla je v Smetanovi ulici 40 v starosti 14 let dijakinja meščanske šole Korošec Marija. Naj počiva v miru.

Posestne izpremembe. Prodati so: Kantner Kristina in Ljudmila tovarnarju Francu Batjelu v Ljubljani hišo na Aleksandrovi cesti št. 26 za 500.000 Din. — Sporar Anton polovico hiše v Erjavčevi ulici Matildi Engelsfeld za 80.000 Din. — Rubin Adolf in Amalija hišo na Koroški 68 Mariji Celiska za 55.000 Din.

Davčna zadeva. Mariborska davčna uprava razglasa, da poteka dne 15. t. m. redni rok za vložitve davčne prijave za pridobitno za leto 1935. Kdor še prijave ni vložil, naj to nemudoma izvrši.

Usoden padec v studenec. Na Radvanjski cesti v Studencih se je pripetila huda nesreča. Dva delavca sta gasila apno ter sta vlačila vodo iz studenca z vedrom. Pri tem jima je padla v studenec deska, ki jo je hotel delavec Pongrac na vsak način potegniti iz globine. Spravil se je v vedro, njegov tovariš pa ga je spuščal v 15 metrov globok vodnjak. Komaj pa ga je spustil nekaj metrov globoko, je radi teže gonilno kolo pri vretenu popustilo in vedro je s Pongracom vred v veliko silo padlo v vodnjak. Pongrac si je pri padcu zlomil obe nogi nad členki ter so poškodbe zelo resne narave. K sreči so reveža naglo spravili iz vodnjaka ter poklicali reševalce, ki so ga nemudoma prepeljali v bolnišnico.

Mladina na begu. 10 letni sinek tkalke Stefanje Pirčeve je zapustil dom ter pobegnil neznanom. Fantek je za svoja leta dobro razvit, oblečen je v sivo obleko ter nosi na glavi pleteno kapo.

Zapostavljena postaja Tezno. Vozni listek od Maribora do Ptuja stane 12 Din iz Tezna do Ptuja pa 17 Din. Voznina Maribor—Rače je 4 Din, Tezno—Rače pa 6.50 Din. Tako se Tezenčani raje vozijo v Maribor z avtobusom, če hočejo na vlak, dasi imajo sedaj nov kolodvor pred nosom. Vse to pa radi tega, ker izdaja Maribor, glavni kolodvor tako zvane konkurenčne karte, ki jih postajališče Tezno ne sme izdajati. Ali se ne bi dalo temu odpomoči?

tje, kjer trohljivost vse verige zgrudi, tje, kamor moč preganjovcev ne seže, tje, kamor njih krivic ne bo za nami, tej, kjer znebi se človek vsake teže.

In če Weber prosi v predzadnjem stihu: »Betet für den armen Schreiber«, hočemo tudi mi to storiti za našega — Antona Komarja. J. D.

★

Vadnjal je bil brez dvoma naš najskromnejši pisatelj: saj je ubežal svetu, gimnazijski karijeri, se zatekel za nekaj časa celo v samostan in se končno umiril na samotni fari v Črnem grabnu. Prav tako se je tudi kot pisatelj skril pod psevdonim. Naj k gornjemu opisu njegovega življenja in dela dodam samo še književno oznako Vadnjala-pisatelja.

Vadnjal je izšel iz prvega rodu katoliške gibanja, iz tiste grupe, ki je hodila k Erženu in Kreku ter radi tega trpela preganjanje v šoli (drugovalta sta z Zupančičem). V akademskih letih je bil urednik Zore (1. 1897—1900), kjer je pisal idejne članke, samozavestno in krepko: »Mi smo mi! Vse devetere muze nas ljubijo in v svojih malhah nosimo bodočnost! Prednamci so bili otroci in sušmarji, in sedanji močniki in veljaki niso drugo kot nazadnjaški slepci in leščenci.« Boril se je zoper naturalizem in vzklil: »Gorje pa pornografom, ki nedolžni mladini ugonablja čisto dušo!« (leta 1900, 1901). Tako se je vse primaknil h Kreku, ob katerem se je vedno čutil majhen kot »troj pred Bogom«, in se naslonil na Mahniča. Ideologija tega časa je trden temelj vsega njegovega pisateljevanja. Kot akademik se ni leposlovno udeleževal: samo eno črtico (Fronetov Frone), ki jo je pisal Pivčan (1897), ustreza njegovemu slogu: pisanje spominov. Potem —

Univ. prof. dr. inž. Kasal o vzrokih nesreče v Goričanah

Ljubljana, 13. februarja.

Nocoj je v prostorih Zdrženja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, predaval znani strokovnjak za železobetonske zgradbe g. univ. prof. dr. inž. Miroslav Kasal o vzrokih nenavadne gradbene nesreče pri Goričanah, ki je poleg velike stvarne in moralne škode zahtevala tudi štiri žrtve, ki so bile ranjene. Gospod predavatelj je v bistvu navajal, da je vzrok nesreče le nepravilna izvedba, ne pa slaba kakovost betona, še manj pa morebitna napaka v statičnem računu.

Nenavadna gradbena nesreča pri Goričanah je vzbudila veliko interesa, ne samo med strokovnjaki, temveč tudi v široki javnosti. Da ne moremo molče preko nje iti. O katastrofi so že poročali tudi inozemski časopisi in to celo v prezirljivem tonu o stopnji naše gradbene tehnike. Celo dunajski radio je poslal v svetovne vane vest: »Wie in Jugoslawien Brücken gebaut werden«.

Menil sem sprva, da se je lok mostu, ki ima vzpon 48 m ter 5,75 m teoretske višine, podrl vsled tega, ker se je beton strnjeval v neugodni temperaturi. Saj je bil zabetoniran v začetku meseca decembra, opaži pa so bili odstranjeni 6. februarja. Takoj po površnem ogledu ostankov mostu na licu mesta pa sem se uveril, da je beton nenavadno dober.

Zato je treba iskati vzrok drugod. Objekt je konstruiran kot železobetonski lok s tremi tečaji. Razpon je 48 m in višina 5,70 m. Razmerje je 1:8,4, torej nizki lok. Na oboku so projektirani železobetonski parapeti, med njimi pa nasip gramoza, ki ustvarja podlago za cestnice.

Osloka ima obliko tlačne črte, ki odgovarja

lastni teži objekta plus polovični koristni teži. (Teža, ki jo imajo vozila, promet sploh.) V tem oziru je projekt popolnoma v redu, osloka odgovarja ustaljenim načelom konstrukcije ločnih mostnih objektov. Določena osloka, po kateri je bil objekt faktično zbetoniran, odgovarja teži loka samega, teži parapetnih zidov, teži nasipa in teži gramoznega cestnišča. Pri odstranitvi opazuje je prišla v poštev le teža loka samega, ker niso bili izgotovljeni parapetni zidovi, objekt pa še ni bil zasut z gramozi. Ob času razpazitve je zavzela tlačna črta obliko, ki je skoraj točno parabola, ker je teža skoraj enakomerno razdeljena po dolžini loka. Pa ravno med temi profili je nastalo porušenje. Porušenje je nastalo na meji dveh sosednjih lamel, vsled česar sploh ni mogel priti beton v nategu nikakor v poštev. Vse natege je tudi v resnici prevzelo železo. Po mojem skrbnem in zanesljivem računu je nastala napetost železa pri istočasnem pritisku. To je povzročilo nesrečo.

Kdo je dal nalogo za predčasno razpazanje, ko se niso bila izvršena druga potrebna dela, bo dognala preiskava.

Predavatelj je zaključil z izjavo: »Srečo smo imeli, zakaj ta slučaj je tako poučen, da se tako fatalna pogrška ne bo pripetila nobenemu, ki prisostvuje današnjemu večeru. Ta nesrečni slučaj kaže, da je izvrševanje večjih objektov v inženjerski stroki riskantno, ako se šteti pri honorarjih odgovornih strokovnjakov ali še celo pri 100 dinarskih dajatih.«

Predavanje, kateremu je prisostvovalo mnogo inženjerjev, zlasti iz gradbene stroke, dalje slušatelj tehnike, je izvalo obilno odobravanje, nakar se je razvila živahna in zelo ostra debata.

Kaj pravite?

V Ljubljani imamo že precej let vsako leto dvakrat velesejem. Kakor pravijo trgovci in narodni gospodarji, je ta prirediteljskega pomena za kupce in tujski promet (in tudi za prodajanje zija), zato pa »otvarja« to prirediteljsko leto kakšen visok gospod, navadno minister.

Visoke gospode pa Ljubljana tudi visoko spoštuje in se jim globoko klanja. Klanjajo se visokim gospodom v Ljubljani tudi taki ljudje, ki sicer tega ali onega od teh gospodov niti mrlice ne bi marali videti, kaj šele živga — toda oni se klanjajo — tako jim ukazuje in veleza njihova hrbljenca. Pa tudi ponosna zavest »biti povsod zraven« ni kar tako.

Te dni je pa stalo v časopisih, da so tudi v Parizu priredili veliko razstavo: razstavo kmetijskih strojev. In ker se tudi na Francoskem vlada zaveda velikega pomena pospeševanja kmetijstva, je bilo dogovorjeno, da bo to razstavo sčasoma otvoril sam gospod minister za poljedelstvo.

Na dan otvoritve je gospod minister res prišel na razstavo s svojim spremstvom. A glej — niti onega človeka ni videlo visoko oko v obširnih prostorih; seveda »živijo« klica (ali kakor že Francozi »vivio« kličijo) tudi ni bilo nobenega, ker so se kmetje zarotili, da v znak protesta proti politiki vlade nikogar ne bo blizu in ga res ni bilo.

Kaj pravite, g. urednik, na tako čudno ponašanje francoskih kmetov? Minister je napovedal — pa nikogar ni blizu! Ali smo še v Evropi?

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Edvard Gregorin. »V času obiskanja. Osem postaj o Jezusovem poslanstvu. Z berilom oznanila, s prerokovanjem besede Gospodove o Izraelu in zmagoslavju Njegovim.« Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1935. — Cena Din 26, elegantno vezana Din 38. — Gregorinova pasijonska igra »V času obiskanja« vzbuja upravičeno splošno pozornost. Nele zaradi skrbnosti, s katero je pisatelj proučil in spoznal gradivo sv. Pisma in v tolmachenju tistega časa, marveč tudi zaradi skrbnosti, s katero je izobilnoval prizore ter nam človeško približal Kristusa in Njegov nauk. Igra je za vsak oder lahko izvedljiva, zahteva samo 22 moških in 3 ženske vloge. Tudi scenerija je enotna in silno preprosta. Kar je pa še posebej pomembno, je pa dejstvo, da je to novo delo tudi kot čtivo primerno. Kdor hoče v postnem času zvesto doživljati čas Gospodovega prihoda in se zatopiti v globino Njegovega odrešenja, bo to delo z največjim pridom bral. Zaradi točnih scenskih oznak mu bo dejanje lahko ves čas živo pred očmi. Prav kot tako je to delo nekaj posebnega, kar vsakemu toplo priporočamo. — Tudi tehnična oprema knjige je odlična in je v čast Jugoslovanski knjigarni.

se mi zdi — ni pisal ničesar, dokler ga ni vznudila »zatajena 50-letnica« Krekova, kjer je v lepem kramljanju podal par spominov na »ligaše«: na prvi rod »Danice« (l. 1917), še bolj pa je vzbudil pozornost s prelepimi glasovi o Kreku v »Slovenec« (1923, št. 1-12), ki so močnejše najboljša stvar, ki je bila kdaj napisana o njem. Napisani v načinu in z močjo, kot jih zdaj piše Kocmur. Kramljanje o spominih na prvo kat. gibanje pri nas, je izvor njegovega pisateljstva. — Takaj potem pa se je lotil svojevrstnega leposlovja, malih kratkih povestí, ki so imenovane zgoraj in ki imajo vse več ali manj poudarjeno tendenco. Po vrednosti se mi zde nekako take kot Negljeve kolekarske povestice, ki sem jih že pred nekaj dnevi omenjal. Ideja je precej vsakdanja in prozorna, jasna in odkrito didaktična, toda ceno jim daje ostro opazovanje, zrelost gledanja, epičnost, klenost jezika in bogastvo narodnih rekov in misli. Povezane v lep sopek, bi dale skromno, a prikupno zbirko, iz katere bi zajemala napolno naše ljudskošolske čitanke (n. pr. Ne cvili več, Lučke). Najboljša med njimi je pač Krivčič na rožmarin. — Ko prebiram te črtice, se mi nehoti spomniti na spomin na predmoderni klasi (Mencinger): tako čisti pripovedovalni to. zna Komar zadeti, in tako daleč je od vsakega impresionizma, duhovne tragike in naturalizma (snovnega in slogovnega). Komar je mislec in pisec črtice — po tezi, ki je večinoma šablonska; živ pa je jezik, ki je tako lep, kot ga je malokdo zna. — Dve stvari pa sta, radi katerih bo Komar prišel tudi v književno zgodovino: to sta »Mojdunaj« in »Otroški postržek«. — »Mojdunaj« (Mladika 1934) je prijetno kramljanje študentovskih let ob ustanovitvi Danice in prinaša polno zanimivega književno in kulturno-zgod. materiala. Jeto ena naših najboljših koserij, kramljanj. Največjo ceno pa

Kašelj in hripavost

ublažijo Mr. Bačevčevi »Smreka« bonboni sestavljeni iz smrekovega ekstrakta in mentola. Radi tega zrahljajo katar olajšajo izločanje sluzi ter desinficirajo usta in grlo.

„Smreka“ bonboni

v lekarnah in drogerijah zavitek Din 3 — in 5 —.

Apoteka
Mr. L. Bahovec

Ljubljana, Kongresni trg 12.

Koledar

Cetrtek, 14. februarja: Valentin (Zdravko), muč.

Osebnosti

— Iz sodnopisarniške službe. Doslej drž. tožilstvu v Ljubljani dodeljeni dnevničar, zvančnik Mart. Spunt je premeščen k okr. sodišču v Ljubljani.

Ostale vesti

— Kakšen naj bo in kje naj stoji spomenik viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani. Odbor za postavitev spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani naproša naše umenike, naj mu pošljejo do 22. t. m. neobvezno idejne skice (črteže) za spomenik viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju in predloge, kje naj bi spomenik stal. Idejne skice in predlogi bodo služili odboru kot podlaga za razpis natečaja za idejni osnutek spomenika in za določitev prostora, kjer bo spomenik stal.

— Nagrajeni osnutki lepaka za junjski ljubljanski velesejem. Razpisnišče za presojo osnutkov lepaka za letošnji ljubljanski velesejem, ki bo od 1.—11. junija, je prišlo prvo nagrado 2000 Din osnutku g. arh. Huse Hermana, drugo 500 Din osnutku gg. V. in D. Bohinec, tretjo 250 Din osnutku g. Novaka Cirila, četrto 250 Din osnutku g. Janca Trpina in peto 250 Din osnutku g. Hansa Stockbauerja. Nenagrajeni plakati naj se dvignejo do 15. t. m. v uradu ljubljanskega velesejma.

Od ust do ust

gre glas o dobri kakovosti »Hubertus« mila in »Perione« pralnega praška. Gospodnje vedno bolj segajo po teh dveh domačih izdelkih.

Svoji k svojim!

Ima brez dvoma njegov »Otroški postržek« (Ml. 1924), ki je res prava klasična mladinska knjiga, naš »Hlaček«, ali še točneje: »Il cuore«. Komarjevo kramljanje je dobilo tu pravo lepovestno obliko: njegovi spomini so zaživeljivi z dečkom lstenicem v taki polnosti in krvi, da bodo ostali trajno v našem mladinskem slovu. Vse to močnejše najbolj zdrava, nesentimentalna otroška povest. Je to opis šolskega in izvenšolskega življenja ljudskošolskega učenca (4. razr.) v Postojni. Slog je popolnoma v skladu z učencem (sami kratki glavni stavki), moti samo malo prevelika vednost, ki pa jo pisatelj utemelji, ter končno alegorično pogovarjanje z Erazmom Predjamskim, ki zahteva že velikega zgodovinskega znanja. Pisatelj je sam čutil, da je tam ušel s tira in se opravičil: »Kdor to bere, naj me ne odere«. Je pa ta beg v sanje in razmotrivanje zelo značilno za pisateljski način njegov in za njegov umetniški temperament, ki se razvija v misli, v dialektiki, prav v načinu Mencingerja, modrišana »samote. Tako je tudi M. poslal Mlekojca v Ljubljano, in kot M. je tudi Komar ušel v — Utopijo (Mentor 1928), v gledanje Triglavu v l. 1948 in 1951! Zdi se mi ta enakost zelo zanimiva, dasi se mi zdi, da je Komar v jeziku še močnejši in torej večji pisatelj, vsaj kar se tiče Postržka. Predlagati si drzno zato kakor Mohorjevi družbi, naj zdaj ob smrti zbere njegove ljudske povestice, čudovite spomine na Kreka in akademsko leta ter njegovo najboljšo delo, ter izda v posebni knjižici. S tem bo delo tihga misleca in duhovitega koserja rešila pozabe; dobrega pisatelja, ki je »pisal počasi in rabil bedčo besedo, pripovedoval po vesti in vednosti« (Slov. 1923, št. 1). Nekeč pa je Vadenjal zapisal etavek, ki ga zdaj obračam na njega-pisatelja: »Dedi z velikimi skornji naj pridejo: mene ne bodo pohodili!« (l. c.)

Za zimski sport NIVEA-Creme

Zlasti v hladnih dneh potrebuje Vaša koža — da ne razpka in ne postane raskava — močno zaščito pred vremenskimi vplivi. Načrtnite vsled tega vsak večer in tudi čez dan obraz in roke dobro z Nivea-Creme. Na ta način ost oster in hladen zrak ne bo škodoval Vaši koži; o-tala bo nežna in elastična.

Od kod to delovanje? Od eucerita! Prav ta napravi Nivea-Creme tako učini ujočo.

Celje

Podporno društvo za revne otroke občine Celje-okolica je imelo v nedeljo, dne 10. II. svoj redni občni zbor. Društvo šteje 3 častne in 47 rednih članov. Ob priliki sv. Miklavža je društvo obdarovalo 317 otrok z obleko in perilom, obdarovanih je bilo tudi nekaj starih onemoglih ljudi. Dobrodoletje je bilo 15.021 Din, izdatkov pa 9.202 Din, tako da znaša prebitok 5.819 Din. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen stari odbor. Končno je bilo sklenjeno, da priredi društvo letos dne 7. julija javno tombolo.

Nove zapornice na savinjski prog. Direkcija drž. železnice namerava postaviti na savinjski prog. tri nove zapornice in sicer a) na občinski cesti v Celju pri železniškem km 0,840, b) na občinski cesti v Zalcu pri železni km 8,990 in c) na banovinski cesti I. vrste v Šostanju pri železni km 32,870. Radi tega je razpisal komisijski obhod v torek, dne 19. februarja in sicer ob 8 zjutraj na kraju pod a), ob 11 na kraju pod b) in ob 14.15 na kraju pod c).

Katja Delakova namerava gostovati v celjskem mestnem gledališču s svojo glasno reportažo »Cesta«. Ker je to prvi poskus na celjskem odru, se vabijo zainteresirani, ki se za to zanimajo, da se javijo radi rezerviranja prostorov v knjižarni »Domovina«, da se bo videlo, če bo prireditelj sploh mogoča.

Darovi Vincencijevi konferenci. Vincencijevi konferenci sv. Danijela so darovali po 50 Din g. Menard Luka iz Ljubljane, g. Bozjak Ivan iz Frama in g. dr. Oetker iz Maribora. Odbor izreka vsem darovalcem najprišrenejšo zahvalo.

Žrtve nesreč. Pintar Erika, 14 let, hči uradnika iz Dolenje vasi pri sv. Pavlu je v nedeljo pri smučanju padla in si zlomila desno nogo. — Dokler Kata, žena delavca na Mariborski cesti, je padla doma na zamrznjenem dvorišču in si zlomila desno roko v zapestju. — Dimec Ivan, posestnik v Podlogu v Sav. dolini je delal pri lesu; na desno nogo mu je padel hlo in mu jo zlomil. — Jazbinček Katarina, žena progovnega delavca iz Zidanega mosta, je padla doma pred hišo in si nalomila desno roko.

Ptuj

Volilni imenik za mesto Ptuj je mestno poglavarstvo popravilo in je tudi že potrjen od okrajnega sodišča. Volilni upravičenci imajo pravico vstopa v istega na mestnem magistratu do 22. t. m.

Poroke v miroritski cerkvi so se poročili preteklo nedeljo sledeči pari: Anton Reziak, pos. sin iz Sv. Marka pri Ptuj, in Antonija Erbus, hči pos. in gostilničarja v Spulji; Anton Janžekovič, pos. v Kukavi pri Sv. Lovrencu v Slov. gor., in Marija Simenka, pos. hči iz Spulji, Bilo srečno!

Pasji zapor. Sreko načelstvo v Ptuj je obvelo mestno poglavarstvo, da je v noči od 28. na 29. I. 1935 pasiral neki stekli pes dravski most in mesto Ptuj. Ta pes je bil naslednji dan pokončan in je bila pri njem steklina doživela. Ker ni izključeno, da se v kratkem pokažejo sumljivi znaki na kakšnem psu se prebivalstvo opozarja na nevarnost stekline. Mestno poglavarstvo je vsled tega odredilo sledeče: I. Vsako boleznje pri psu in udi drugih živalih, posebno mačkah, se ima takoj prijaviti mestnemu veterinarju. 2. Psi se imajo držati na verigi odn. voditi na vrvi. 3. Psi ki niso privezani, morajo nositi nagobčnike.

Šostanj

2.243.399 Din v zrak. V lanskem letu so na teritoriju šostanskega sodnega okraja pokadili toliko denarja. Prišteti se moramo konzum cigaretnega papirja, ki je znašal 35.000 Din.

Društvo jugoslovanskih obrtnikov ustanavlja. Šostanj, ki ima že blizu 40 društev, bo spet obogatel za eno. V nedeljo se bo vršil ustanovni občni zbor DJO.

Krško

Volilni imenik je razgrnjen na občini do 21. februarja na vpogled volivcem radi morebitnih popravkov.

Nov sneg je zapadel in potisnil upanje številnih brezposelnih in osirotelih družin k pražem dobrosrčnosti in še dobro situiranih domov. Zal, se letos ni uvedla še nobena izdatna pomožna akcija za prehrano teh siromakov.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 14. februarja: 12.00 Baletna godba na ploščah 12.50 Poročila 13.00 Čas, slavni tenorji na ploščah 18.00 Vaska godba igra na ploščah 18.20 Smučarska igra 18.50 Srebrna igra (dr. Mirko Rupel) 19.20 Čas, jedilni list, program za petek 19.30 Nacionalna ura: Avgust Harambačič (Ljubič, Zagreb) 20.00 Prenos iz Belgrade 21.45 Prenos mednarodnega koncerta iz Pariza 22.30 Čas, poročila, radijski orkester.

Drugi programi

CETERTEK, 14. februarja. Belgrad: 20.00 Violinski in klavirski koncert 20.30 Iz Traviate in Boheme 22.15 Plesna glasba — Zagreb: 20.00 Belgrad — Dunaj: 17.30 Sonate za violoncelo in klavir 19.30 Slavni tenorji na ploščah 20.40 Koncert del G. Mahlerja 21.45 Evropski koncert iz Pariza 23.05 Serena — Badmington: 18.35 Violinska glasba 19.10 Veseloliga 22.30 Operni orkester — Milan-Trst: 17.05 Vokalni in instrumentalni koncerti 20.45 Izra, nato plesna glasba — Rim-Bar: 17.05 Vokalni in violinski koncert 20.45 Izra 22.00 Orkestralni in klavirski koncert — Praga: 19.30 Slovensko-orkestralni koncert 20.15 Klavirski kvartet v a-molu 21.00 Montecchi in Capuletti, Bellini 22.15 Jazz — Varšava: 20.00 Klavirska glasba in petje 22.15 Plesna glasba — Berlin: 18.40 Plesna plošča 20.30 O smu aratru — Köln: 19.00 Mladinski koncert 20.15 Nemški dirkalni vožnji 21.00 Operni orkester in zbori — Hamburg: 19.00 Izra 20.35 Plesni večer — Bratislava: 19.00 Plesi iz starih časov 20.10 Koncert Richarda Wagnerja — Lipsko: 18.10 Glasba za narodne instrumente 20.15 Königsberg 21.00 Izra — Köln: 19.30 Plošča 20.45 Königsberg 21.00 Koncert del Mozartovih in Haydnovih — Frankfurt: 18.50 Plesna glasba 20.30 Radijski orkester — Stuttgart: 18.30 Na konju 20.15 Königsberg — Monako: 19.00 Plesna glasba 20.10 Narodna glasba — Zürich: 18.15 Plošča 20.00 Orkestralni koncert — Strassburg: 19.30 Radijski orkester 21.30 Opereta »Gandolfo«, 1. o. o. o. o.

Pri menstrualnih težkočah

migreni, neura giji in vseh vrstah bole ni deluje hitro in zanesljivo

ALGOCRATINE

Proizvajalca E. LANCOSME, PARIS.
Dobiva se v vseh lekarnah.
Odel. ser. n. 3. 257. od 11. XI. 1935.

Pred sodniki malega senata

Ljubljana, 13. februarja.

Vsakdanje obravnave o vlomih in tatvinah se vrste pred kazenskim senatom. Tri današnje obravnave so razgalile žalostno sliko. Mali senat je najprej sodil drznega vlomilca, mladega in krepkega človeka, ki bi se lahko preživljal s poštenim delom.

Dve leti za dva vlom. Jože Kolman, star 22 let, doma iz okolice pri Lescah, je poklicni vlomilec. Francu Resmanu v Prapročah je novembra lani pokradel raznega blaga za 1680 Din, decembra lani pa Janezu Miheliču v Rovtuh blaga za 225 Din. Že l. 1932. pa je odnesel Ivanu Zvezdi na Jesenicah več blaga za 565 Din. Pred sodniki je Kolman cinčivo vse priznal. Bil je obsojen zaradi obeh prvih vlovov na dve leti in zaradi zadnjega na dva meseca robije.

V gospodarski tisk je poskušal delati denar. Dva kovača Jože Kosce in Martin Golob sta delala lani v kovačnici posestnika J. B. in Jevnici pri Kresnicah. B. ki se nahaja v gospodarskih stiskah, jima je skrivaj namignil, da bi bilo dobro delati denar, ker bi se dobro živelo. Pokazal jima je tudi 3 modele po 10, 20 in 50 Din in zajemalko za raztopino. Hotel je samo, da mu napravita stiskalnico. To sta odklonila. Pozneje so prišli v navzkriž. Kosce je šele letos naznanil B. orožnikom v Litli. Pred malim senatom je B. zanikal vsako krivdo in zatrjeval: »Nisem imel namena delati denar. Vse je le maščevanje obeh nad menoj!« Modele sta pustila dva neznanca človeka, ki sta pri njem prenočevala. Pričel Kosce in Golob sta obremenilno pričala proti obtožencu. B. je bil zaradi poskusa ponarejanja denarja obsojen na 3 mesece strogega zaporu in v 1000 Din denarne kazni. Državni tožilec je prijavil priziv.

Za 40 km premož 4 mesece. »Vam ni znano, kakšne kazni so določene za tatvine premož?« je omenil senatni predsednik s. o. s. Kovač mlademu Jožetu S., ki je bil že večkrat obsojen zaradi tatvine premož na kolodvoru. Letos na praznik Treh kraljev je Jože nabral na kolodvoru 40 km premož, da bi ga prodal, na ga je stražnik zasledil. Jože je vse priznal. Sodba: »Štiri mesece strogega zaporu.« Predsednik: »Zahvalite Boga, da niste toženi po hujšem paragrafu 317 k. z., ko bi dobili najmanj 1 leto robije.« Branilec-oxoffo: »Sprejmete kazen?« Jože: »Sprejemam!« Branilec: »Drugič ne bo tako poceni. Fant, poboljšaj se!«

Kako živali prezimujejo

Zimsko spanje

Večina živih bitij je tako ustvarjena, da mora zimo »prespatiti«. Le večina sesalcev in pa ptičev, ki se niso izselili v toplejše kraje, tudi pozimi živi svoje navadno življenje. Narava je živali oskrbela, da morejo prenesti zimo in mraz brez posebnega napora. Telesna toplota živali pade, presnavljanje postaja redkeje, vsled česar je treba tudi manj hrane.

Pri mrzlokrvnih živalih se toplota sama po sebi zniža, čim bolj se niža zunanja toplota. Na ta način živali odrene. Če pa pade toplota preveč, živali v tem stanju tudi lahko zmrznejo. Vendar prav drobne živalice lahko v odrenelem stanju preneso čudovit mraz. Muha »anopheles maculipennis« n. pr. prenese 40°C mraza. Citronikova buba prezimi lahko na odprtih mladikah grmovja. Druge živalice pa si poiščejo kako bolj zatišno prezimovališče, n. pr. pod drevesno skorjo, pod listjem, v zemlji itd. Rade se poskrijejo po hišah. Muhe se skrijejo v kleti, na podstrešju naletiš na metulje, hrošče in muhe. Nekatere teh živali prezimujejo v obliki jajčka ali bube, ki jim ni treba skrbeti niti za hrano. Kobilice, preden poginejo, zneso jajčka skrbno v zemljo. Metulji navadno prezimijo v obliki bube. Tudi polži in gliste se zarijejo globoko v zemljo in tam otrpnejo. Enako žabe, kače in podobne živali. Kače n. pr. se večkrat — več skupaj — zvijejo v živ klopčič pod zemljo, pod listje ali mah ter skupaj prezimijo, dokler jih topli sončni žarki ne pokličejo v življenje.

Pa tudi mnogo toplokrvnih sesalcev podobno prezimi v zimskem spanju: n. pr. jež, netopir, svizec, polh itd. Sesalci imajo toplo kri, katera je navadno vedno približno enako topla. Ako nastopi potreba, da se pri sesavcu presnavljanje in trebljenje omeji, jim pade telesna toplota. Vzroka seveda znanost še ne ve. Hrček zaspi, kadar je zunaj 9—10°C toplote, podlasek pa že pri 15—16°C zunanje toplote. Tedaj tudi njemu pade telesna toplota in zaspalec dobi mrzlo kri. Čim bolj pade telesna toplota, tim redkeje utripa srce in tim redkeje se dihanje. Telesna toplota pade lahko na ničlo, ne da bi v živali ugasnilo življenje. Šele, če telesna toplota pade pod ničlo, tedaj je žival zmrznila. Toda tedaj se zgodi, da mraz žival zbudi iz spanja. Žival se začne gibati, vsled česar začne krožiti kri in telesna toplota se dvigne. Včasih se žival čisto zdravi. To je naravnost čudovita naprava.

Večina živali, ki pozimi spe, imajo topla in mehka gnezda, bodisi pod zemljo, bodisi v dupljah in jamah. Polh n. pr. spi v dupljah. Vse živali imajo med spanjem enako lego. Glavo zarijejo pod život in jo potisnejo do zadnjega dela života. Tako se žival zvije v pravo kroglo. Le netopirji nimajo gnezda, ampak v velikih družinah prespe zimo po votlinah ali tudi po hišnih podstrešjih. Zbera pa si tak kotiček, da mrzli zrak ne more naravnost do njih. To je važno za nje, ker bi sicer zmrznili.

Ko je zimsko spanje najgloblje, je truplo vse otrplo. Če vzameš v roko spečega hrčka, ti bo ležal na roki, kakor bi bil mrtev; trupelce je mrzlo, ne diha, srce ne bije. Počasi pa se začne gibati, glavico izpodvije izpod telesa, nožice se začne gibati, iz grla se mu izvije hropeč ali kriček glas, na kar privikrat zadira. To pa je šele pričetek zbujanja. Poslej živalica vedno hitreje diha, mišice ji drgečejo in se krčevito tresejo. Če ob truplo položiš toploter, vidiš, da toplota počasi raste, telo se ogreva. Toda šele čez nekaj ur živalica odpre oči in je zbujena. Sedaj poskusi hoditi, toda njena hoja je še nerodna. Živalica se zbudi, če jo kaka stvar močno udari, ali pa če jo preneseš v gorak prostor. Toda tudi take živalice se zbude iz zimskega spanja, katerih nihče ne moti. Zbujajo se, vstanejo, se iztrebijo ter se zopet vrnejo spat. Nekatere živali, ki se za zimsko spanje preskrbe z živežem, kakor na pr. hrček, po iztrebljenju nekaj malega pojedjo, nato zopet ležejo in zaspe. Druge živali pa med spanjem nič ne uživajo, ker imajo še iz jeseni v svojem telesu toliko masti, da se z njo hranijo vso zimo.

Čimbolj se zima bliža svojemu koncu, tem manj zaspale so speče živali. Naposled je treba le, da sonce zunanje ozrače dobro razgreje in živali vstanejo iz svojih prezimovališč. V dobrem mesecu bo večina teh toplokrvnih živali že zbujena.

Nevarno orožje

Pri zračnih vajah v Parizu so prvič javno poskušali novo elektronsko zažigalno bombo. Ker je nova bomba težka je 1 kg, jih vsako letalo vzame s seboj 10.0. Ko pade na hišo, jo takoj zažge in pri tem povzroči 2000 stopinj Celzija vročine. Zgori prav vse. Gasiti je nemogoče. Da pri padcu na streho ne zdrkne s strehe na tla, ampak da se tam užge, ima dva kavlja iz zapognjene žice, katera jo obdržita tudi na zelo poševnih strehi.

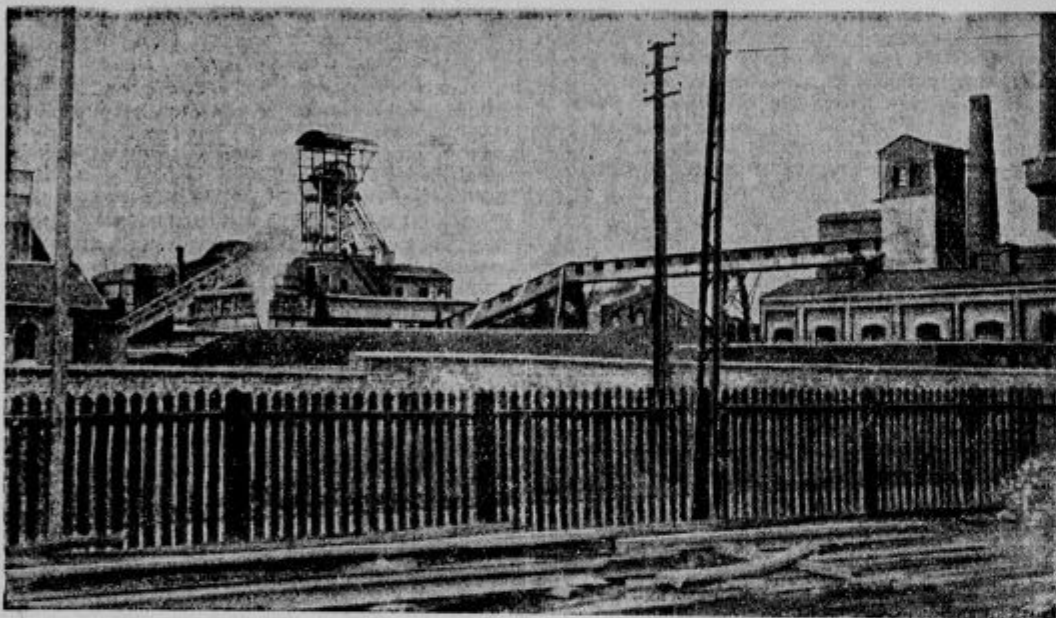

»Zahvaljujem se vam za poslane vzorce — za sedaj pa — žal — ne potrebujem obleke!«

Na Španskem večja zima ko na Islandskem

Iz Madrida poročajo 9. t. m.: V zadnjih dneh je sonce prav prijetno sijalo. Naenkrat pa je toplomer zopet zelo padel in nastopil je hud mraz, ponekod 12 stopinj pod ničlo. V Sevilji je bilo zadnja noč bolj mrzlo kakor pa na Islandskem. Pri Santanderu so višje ležeci kraji brez vsake zveze s svetom. V Reinosi so morali v globoki sneg kopati hodnike, da so ljudje mogli od hiše do hiše. Izstradani volkovi so po nekaterih krajih severne Španije prišli do hišnih vrat. Ljudje so se morali z njimi pošteno boriti, preden so jih prepodili. Več streh se je pod snežno težo podrlo. Na nekaterih progah ne morejo voziti vlaki. V Tortosi pogrešajo dva človeka, ki sta v snežnem metežu najbrže zašla in zmrznila. Sedanji mraz bo vnovič zelo škodoval pokrajinam, kjer rastejo pomaranče in oljke.

Sedem rudarjev mrtvih

Rudnik Laurweg pri Aachenu, kjer je voda zalila 7 rudarjev.

V rudniku Kolscheid pri Aachenu na Nemškem se je v soboto zvečer zgodila velika nesreča, katera je zahtevala sedem smrtnih žrtev. Ne ve se še, kako in zakaj je voda nenadoma predrila strop v nekem rovu, v katerem je kopalo osem rudarjev. Pritisk vode je bil tako silen, da je zlomil opore v stropu ter se je vse skupaj zrušilo na tistih osem mož, kateri so kopali v ozkem rovu. Enemu se je še posrečilo, da se je zadnji hip rešil, sedem pa jih je zalila voda, blato in grušč. Nekaj minut nato je že bil dan znak, da se je v rudniku zgodila nesreča in reševalno moštvo je hitelo na pomoč.

Nesreča se je zgodila v nekaj kratkih sekundah. Ker je rov na tem mestu zelo ozek in so kopali kopalni kleče in leže, se niso mogli dovolj hitro odstraniti. Zasulo jih je. Čeprav je reševalno moštvo delalo vso noč in vso nedeljo, so do ponedeljka izkopali iz blata le

enega mrliča. Ležal je tik tam spodaj, kamor je udaril vodni curek. Bil je ves zakopan v blato, tako da so ga morali na vrhu šele umivati, da so ga spoznali, kdo je. Reševalna dela so bila zelo počasna, ker je udor vode povzročil silno razdejanje. Gramoz, les, voda in blato, vse to se je razlilo kakih 100 metrov na dolgo in 150 m na globoko. Zato je tako težko priti do ponesrečencev. Voda je udrla 4 m na široko.

Ko so v nedeljo zjutraj v revirju zvedeli za nesrečo, so vse hiše izobesile črne zastave. Po cerkvah so duhovniki oznanili nesrečo in so po vseh cerkvah na glas molili za duše ponesrečenih tovarišev. Rešeni rudar je samo na ta način ušel smrti, da je naglo skočil vstran, se oprijel cevi zračne sesalke in se je več ur držal, dokler ni prišla pomoč. Padajoči vodni curek in gramoz sta ga sicer nekoliko poškodovala, vendar ne hudo.

Potegavščina na morju

Iz Londona poročajo: Sin angleškega kralja vojvoda Gloucesterski se sedaj vozi na angleški križarki »Australia«. V soboto zvečer je križarka ujela brezlično poročilo, da je mali ameriški parnik »Seth Parker« blizu Tahitija v nevarnosti. Križarka »Australia« je takoj krenila v tisto smer in z vso naglico priplula na označeno mesto. V nedeljo zjutraj je

bila že pri parniku, kateri je bil v nevarnosti. Sedaj pa se je pokazalo, da je na ameriškem parniku bilo vse v najlepšem redu. Nič ni bilo poškodovano.

Ko je križarka obstala pred malim parnikom, ji je kapitan ameriškega parnika brezlično poslal tole zahvalo:

»Želimo se pokloniti vojvodi Gloucesterskemu in se zahvaliti kapitanu, častnikom ter moštvu »Australia« za njihovo prijaznost in pomoč. Sedaj nam ni sile in vaše pomoči sedaj ne potrebujemo. Vaš prihod je deloval na nas kakor prihod zdravnika: naše težave so prenehale, tik preden ste prišli.«

Ker ameriški parnik o svojih dogodovčinah pošilja brezlična poročila ameriškim ladjam, poveljstvo »Australia« sumi, da si je ameriški kapitan svojo »nevarnost« izmislil, da bi ameriškemu občinstvu mogel poročati, da je na svojem križarjenju srečal angleško križarko, katera je vozila angleškega kraljevega sina. Ameriški kapitan je bil dovolj previden, da ni poslal po brezličnem brzojavu klic »SOS« na pomoč, ker bi sicer moral plačati odškodnino vsem ladjam, katere bi s tem potegnil.

Diplomacija je teater

Nemški dramatik Ernst von Wildenbruch je bil po poklicu diplomat. Nekega večera se je razgovarjal z nekim tujim poslanikom. Imela sta tale razgovor:

»Vi pišete igre,« je vprašal diplomat.
»Da, ekscelencija.«
»To je zelo prijetno, če človek lahko ostane kar v svojem poklicu.«

»Kako naj to razumem?«
»Naša diplomacija je, to bodi med nama povedano, tudi le samo teater.«

Dva vlaka petroleja v ognju

Blizu Konstanc na Romunskem sta trčila dva tovorna vlaka, ki sta vozila petrol. Sunk je bil tako silen, da je več vagonov skočilo s tira in se prevrnilo. Petrolej je takoj začel goreti. V velikih gorečih rekah se je valil petrolej po progi in po njivah in travnikih. Železniški promet so zaradi tega morali ustaviti. Na pomoč je prihitelo vojaštvo, ki koplje jarko in nasipe, da bi zaprlo pot gorečemu petroleju v sosednje vasi. K sreči je eden izmed obeh strojev bil tako prirejen, da je naglo odklopil goreče vagono od vlaka in odpeljal še nedotaknjene vagono na varno. Ko bi se to ne zgodilo, bi bila nesreča še hujša.

Sošolec sv. Bernardke umrl

V Quebecu v Kanadi je umrl redovnik Leonard O. M. C., doma iz kraja Saint-Pere v francoskih Pirenejih, kateri je v otroških letih hodil v šolo s sv. Bernardko Soubirous. Bil je 90 let star in že 65 let duhovnik. Leta 1897 se je izselil v Kanado, kamor je bil poklican za podprovincijala svoje redovne družbe. Zaradi svoje visoke starosti v zadnjih letih ni mogel več delovati v dušnem pastirstvu, pač pa je bil še vedno dober svetovalec duhovnikom in škofom. Bil je sloveč bogoslovec.

Sedem žrtev plazu pokopavalo

Tako-le so na sankah vozili trupla tistih 7 ponesrečencev, katere je zasul plaz v švic. vasi St. Antonien.

26 mrličev na ruskih železnicah

Iz Moskve poročajo 10. t. m.: Na postaji Karian-Stroganovo med Tambovom in Oblovko na progi Riazan—Ural se je v nedeljo ob 4.50 zjutraj osebnostni vlak zadel v tovorni. Pri tej priliki je bilo 18 ljudi takoj mrtvih, 9 hudo ranjenih, 10 pa lažje poškodovanih. Sovjetska oblast je dala takoj zapreti 8 uradnikov. Po dosedanjih preiskavah je dognano, da nekateri uradniki niso opravljali svoje dolžnosti. O uradniku Bogdanovu je ugotovljeno, da je opravljal službo pijan. Državni pravdnik Ljubimov je častnikarjem izjavil, da ta nesreča vnovič dokazuje, kako brez discipline in brez vestnosti sovjetski železničarji opravljajo svojo službo. Zaprti železničarji pridejo pred strogo sodišče.

V bližini Kerša bi se bila skoro zgodila druga železniška nesreča, ko bi ne bili v zadnjem hipu slučajno preprečili. Vaški deček je tekel po železniški progi in je tam zagledal

tračnico, ki je tam prelomljena. Zanimivo je, da je malo pred tem dečkom nadzoroval progo službujoči železniški uradnik, ki pa ni zapazil, da je tračnica zlomljena. Deček je sam na svojo roko hitel nasproti bližajočemu se vlaku in mu signaliziral, naj se ustavi. Res se mu je posrečilo ustaviti vlak, v katerem se je vozilo 300 ljudi. Na ta način je vaški deček rešil popotnike velike nesreče.

Blizu Tomska je vozil v postajo tovorni vlak. Ker pa so bile kretnice napačno postavljene, se je tovorni vlak zadel v lokomotivo, ki je tam premikala. Obe lokomotivi sta se tako zariči druga v drugo, da sta popolnoma razbiti. Pri tej priliki je bilo 8 mrtvih, ranjenih pa mnogo več.

★

3 milijone beračev je na Madjarskem. Hripa divja v francoski armadi.

Mlada Angležinja potuje po Afriki: »Oprostite, gospa, kje pa kupujete te lepe modne klobuke.«

Zakon o minimalnih mezdah - nujna potreba

Gospodarski krogi in novi proračun

Obrtniška razstava DJO

Izvenkonkurzna likvidacija banke Merkur

Banka se je, kot znano, že leta 1933 poslužila zaščite po čl. 5. Njena bilanca za 1933 izkazuje pri glavnici 3,6 milj. vlog 4,96 milj. in tek. računov 2,22 milj. Imela je reeskonta 0,9 milj. Med aktivni-

Borza

Denar

HB 6000 dol. Nadalje je bilo

agrari 2. 382-388 (382,50, 382), 3. 383-383,50 (383,

Prvenstvo Zasavja 1935

Smačarski mladinski dan v Moistrani

Službene objave odbora GZSP

74 bl. — Delnice. Narodna banka 5400—5600, Pr
agr. banka 255—260 (265, 257)

Žitni trg

225 št. 2 182.50—205, št. 5 162.50 185 št. 6
—157.50, št. 7 120—125 št. 8 87.50 92.50; fi
bč. in srem. beli brez vreč 2% 132.50—135. V
ostalo neizpremenjeno. Tendence vzdržana.

Budimpešta. Tendence komaj stalna, pro-

45 živina 2,75—3,50, teleta 3,50—4. — Mesne c
Volovsko meso I-a 8—10 Din, II-a 6—8, meso
se kov, krav in tele 4—6, telečje I-a 8—10. II-a 4
svinjsko meso, sveže 8—12 Din kilogram.

NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA — Začetek ob 20

Cetrtek, 14. februarja: *Sluga dveh gospodov*. Premijera. Red Cetrtek.
Petek, 15. februarja ob 15: *Matiječek se ženi*. — Dijaška predstava. Cene od 5 do 14 Din.
Sobota, 16. februarja: *Blodni ognji*. Premijera. Red C.

OPERA — Začetek ob 20

Cetrtek, 14. februarja: *Stirje grobani*. Red C.
Petek, 15. februarja: *Zaprto*.
Sobota, 16. februarja: *Dorica pleše*. Red B.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 14. februarja ob 20: *Od zore do mraka*. Red A.
Znižane cene.
Petek, 15. februarja: *Zaprto*.

Naznanila

Liubljana

1 Prosvetnega večera v Slovenskem mladinskem domu na Kodeljevem nočjo ne bo.
1 Trnovski oder vprizori v nedeljo ob 15 kome-dijo »Sluga dveh gospodov«. Opozorjamo na to pred-stavo!

1 Kino Kodeljevo prične jutri zopet redno obra-tovati. Predvajal bo »Volgo v plamenih« v režiji Tur-žanskega in z Inkišinovim v glavni vlogi. Kot doda-tek veseligrada »Proč s skrbmi!« s Stanom Laurelom in Oliverjem Hardijem.

1 »Moja pot od materializma k idealizmu« je na-slov predavanja, ki ga bo imel dr. Fr. Veber v Akademskem domu, Miklošičeva cesta 5. Udeležite se predavanja polnoštevno!

1 Mornarji! Drvi ob 20 val na članski sestanek v restavraciji Sestica. Predaval bo tov. Strus Rudolf. Tema predavanja bo Panamski kanal. Vabljeni!

1 Večer klasičnih koncertov za violončelo imenu-jemo lahko koncert, ki bo v ponedeljek, 18. februarja ob 20 v filharmonični dvorani. Dela treh nesmrtnih avtor-jev: Tartinija, Boccherinija in Haydna bo izvajal če-lisolsist g. Bogomir Leskovic s spremljevalcem ko-mornega orkestra pod vodstvom g. L. M. Škerjanca. Orkester sestavljajo člani Orkestralnega društva Glas-bene Matice in rojalni dr. konservatorija. Večer bo izredno zanimiv, zato nanj še posebno opozorjamo. — Predprodaja vstupnic v knjigarni Glasbene Matice.

1 Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnovec ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

LUJDSKA UNIVERZA V LJUBLJANI

Drvi ob 19.15 bo predaval na državni trgovski aka-demiji g. dr. Joža Bohinjec, ravnatelj OJZD v Ljubljani, o našem delavskem zavarovanju. Predavanja naj ne zamudi nihče.

Maribor

1 m SSK Maraton. Drvi sestanek smučarjev. Raz-govor glede medeljske klubske tekme in izleta v Hoče. m V Ljudski univerzi predava drvi vseuč. prof. dr. B. Bujas o temi: Kako spoznamo človeški karak-ter! Predavanje se nadaljuje tudi jutri.

Celje

1 o Proslava obletnice papeževnega kronanja, venčaji lepaki v mestu in okolici naznanjajo, da bo Celje v ne-deljo na svečan način proslavilo obletnico kronanja po-glavarja katoliške Cerkve papeža Pija XI. Na predve-čer bo slovesno zvenenje v vseh celjskih cerkvah, v ne-deljo ob 10 bo v opatijski cerkvi govor, nato slovesna sv. maša, ob 16 pa bo v veliki dvorani Ljudske poso-ljnice svečana proslava s izbranim sporedom. Za kritje re-jskih stroškov je namenjena vstupnina, ki jo bo smogel prav vsakdo. Predprodaja vstupnic v Slo-mškovi tiskovni zadrugi.

1 e Kraljevni odbor Jadranske straže vabi na šesti redni občni zbor, ki bo drvi ob 20 v mali dvorani Na-rodnega doma.

Drugi kraji

1 Katoliško prosvetno društvo v Šmarju pri Ljubljani priredi v nedeljo, 24. februarja ob 15 in ob 19.30 narodno igro »Izpod Golice« v sedmih slikah. Sihal Anton Kušar. Vstopnina sedeži po 6 in 4 Din, stojišča po 2 Din. Vsi prav lepo vabljeni!

Naše dijaštvo

Na obh. zboru akademske oblasti Poštinske zveze (Ferijalnega saveza) na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani, je bil izvoljen naslednji odbor: Upravni od-bor: Predsednik dr. Alfred Šerko, dekan medic. fakul-tete, podpredsednik Polšek Ivo, cand. iur., tajnik Ber-kovec Tone, stud. iur., blazajnik Cenčič Jože, cand. iur., ekonom Knafelje Ant., stud. teha., odbornika Pirkovič Ivo, cand. ing. in Lipovec Vinko, stud. phil. Nadzorni odbor: predsednik dr. ing. Kančič Janko, univ. docent, odborniki Novak Henrik, stud. theol., Sušnik Pavel, stud. phil., Žvegelj France, stud. med., in Košak Slav-ka, stud. phil.

Debečo tiskalno napravo

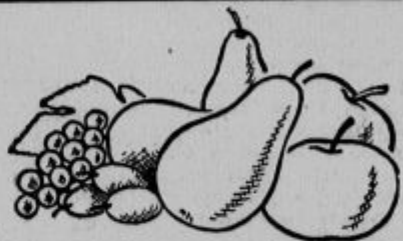
skoro novo: aparat in večjo zalogo črk, le malo česa rabljeno, ceno prodam. Naslov pove uprava »Slovenca« pod »Debečo«.

SHELL-ovim ZIMSKIM RASTLINOBRANOM

**Vzorno sadjarstvo
nudi siguren
dohodek**

**KILOGRAM JABOLK DIN 25,-
A NE NAŠIH. AMPAK AMERIKAN-
SKIH. PRODAJAJO DO POZNE
ZIME PRI NAS IN V INOZEMSTVU,
A TO ZATO, KER AMERIKANCI
NEGUJEJO SADJE IN GA OHRA-
NIJO V ODLIČNEM STANJU DO
POZNE ZIME. PRVOVRSTNO
SADJE DOBITE S**

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO POUČNO KNJIŽICO IN NAVODILA PRI
ANGLO-JUGOSLAVENSKO PETROLEJSKO D. D.
BEOGRAD ZAGREB SARAJEVO

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1,-; ženski oglaš Din 2,-
Najmanjši znesek za mali oglas Din 10,-. Mali oglaš plačujejo takoj pri naročilu — Pri oglaših reklamnega značaja se račun »nokolonske 3 mm visoke petlinne vrstice po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti zemko.

Bala in darila za neveste!

Servis za črno kavo Din 50,-
Servis za čaj ali kavo 15 delni Din 80,-
Jedilni servis 26 delni Din 250,-

Nadalje kupite pri nas steklo, kuhinjsko posodo, prte, perilo, l. t. d. Za neveste še poseben popust, ako kupijo te predmete pri nas.

ANT. KRISPER

Sirilarova ul. 1-3 Ljubljana Mestni trg 26

Službodobne

Trgovski pomočnik

vojašine prost, štajerc, s kavcijo, agilen, ki zna s kmečko stranko dobro ravnavati, se za vodstvo podružnice kot samostojna moč na važni postojanki sprejme. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Uren in agilen« 1532. (b)

Službe iščejo

Dve osiroteli deklici iz zasedenega ozemlja, v starosti 14 in 19 let, slednja z meščansko šolo — prosita dobroščne ljudi, da bi ju kdo sprejel v učenje v trgovino ali kakršnokoli zaposlje-nje. Dopise sprejema upr. »Slov.« pod »Dobra vzgo-ja«.

(a) Hranilno knjižico Mestne hranilnice Ljubljanske za 30—35.000 Din kupim. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Plačam ta-koj v gotovini« 1526. (d)

Guvernanta

francoska — išče mesto v boljši rodbini. Gleda-liška 16, vrata 18. (a)

Denar

Posojila

na vložne knjižice dade Slovenska banka. Ljubljana Krekov trg 10

Davčne pritožbe

prijave, prošnje za odlog plačevanja, nasvete, daje »Davčna poslovalnica« v Ljubljani, Miklošičeva 7., II. nadstropje. (d)

Hranilno knjižico

Mestne hranilnice Ljubljanske za 30—35.000 Din kupim. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Plačam ta-koj v gotovini« 1526. (d)

Stanovanja

ODDAJO:

Trisobno stanovanje komfortno, s kopalnico, parket, elektrika, plin, l. nadstr., oddam takoj. Riharjeva 1. (č)

Vnajem

ODDAJO:

Stanovanjska vila na Bledu, Krekova cesta št. 12 - se odda v najem. Poizve se: Tomo Zagar, Lesce 23. (n)

Kupimo

Omaro za knjige

dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe sprejema iz pri-jaznosti uprava »Sloven-ca« v Mariboru pod znač-ko »Omaro«. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljub ana Wollova ulica št. 3.

Prodamo

Če avto svoj stari »Daimler« motorja bi znebil se rad, bi kupca ti mnogo priženi Slovenčev animaniš inspri!

Parni stroj

100 PS polstabilni (flok-mobila) ter 170 PS elek-tromotor (synchronizirani asynchronomotor) radi uki-nitve obrata poceni na-prodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Indu-strija 61«. (l)

Telefon 2059

PREMOG

KARBOPAKETE

DRVA. KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Več sodov

skladiščnih, dobro ohranjenih, za vino, v veliko-sti od 2000 do 5000 litrov, kakor tudi več transport-nih sodov od 30—700 lit., ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1454.

Ia. suhe hruške

za kompot, 10 kg 60 Din. — Pitane zaklane purice 10 kg 130 Din - franko poština razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Dvoje sani

enovprežne, ene nove in ene rabljene - po ugodni ceni prodam. I. Mostar, Izlanska cesta 114. (l)

Šivalni stroj

počreznjen, z okroglim čolničkom, poceni napro-daj. Dvorakova ulica št. 3 I. nadstropje. (l)

Posestva

Droben oglaš v »Slovenca« posestvo ti hitro prodaj, če že ne s gotovim denarjem, nat kupca ti s knjižico da.

Tri krasne parcele

ob Gruberjevem nabrežju, po ca. 600 m², naprodaj. Plačljivo deloma s hra-nilnimi knjižicami Mestne hranilnice. Ponudbe na: Dr. Tomšič, Tavčarjeva ul. št. 13, Ljubljana. (p)

Prodam

dobro vpeljan brivski in damski salon po nizki ceni in na prometnem kraju v Ljubljani. Ponud-be upravi »Slov.« pod »Takoj« št. 1523. (p)

Širite »Slovenca«!

Zalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je naša predobra sestra, oziroma teta, gospodična

Franja Zinauer

poštna uradnica v pokoju

dne 13. februarja ob 2 zjutraj, po dolgi, mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb drage pokojne bo v petek, dne 15. februarja 1935 ob 3 popoldne iz mestne mrtvašnice na Pobrežju na frančiškansko pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto ob pol 9 v župnijski cerkvi Sv. Marije v Mariboru.

Maribor, dne 13. februarja 1935.

Zalujoči ostali.

Björnstjerne Björnson:

14

Deklica s Prisoj

Sam ni vedel, kaj naj stori in kaj naj poreče, zato mu je kar ušlo:

»Bil sem res nekoliko pretrd.«

To je bilo na moč mehko povedano. Ona pa je pogledala v tla in se obrnila v stran.

»Ne sodi, česar ne poznaš,« je zinil z napol pridrušenim glasom.

Postalo mu je hudo neprijetno. Sam sebi se je za-zdel podoben malemu dečku. Ker torej ni vedel, kaj bi zinil, je spregovoril:

»Prosim te odpustanja.«

Pri teh besedah pa je ona krčevito zaihtela. Tega on ni mogel gledati. Zato je pristopil, jo objel z eno roko in se sklonil k njej:

»Ali me imaš kaj rada, Seneva?«

»Imam,« je ihtela.

»Pa nisi srečna?«

Ni odgovorila.

»Pa nisi srečna?« je ponovil.

Ona pa je še huje zajokala ter se mu hotela izviti.

»Seneva!« je šepetal in jo krepkeje stisnil. Ona se je naslonila nanj in solze so jo polile.

»Pojdi, da se nekoliko pomeniva,« je rekel in ji ponudil, da se sedla v resje. Tudi sam je prisedel.

Ubrisala si je oči ter se poskusila nasmehniti, kar pa se ji ni dobro posrečilo. Prijel jo je za roko ter ji pogledal v oči.

»Ljuba Seneva, zakaj ne smem v vas k vam na Prisoje?«

Ona je molčala.

»Ali nisi nikdar prosila, da bi smel priti?«

Ni odgovorila.

»Zakaj nisi?« je prašal ter njeno roko stisnil k sebi...

»Nisem si upala,« je prav tiho spregovorila.

Celo se mu je nagubančilo; skrčil je eno nogo, naslonil komolec na koleno in si z roko podprl glavo.

»Tako me pač nikdar ne bo k vam,« je končno spregovoril.

Namestu odgovora je začela smukati resje.

»Da, da... najbrže sem res marsikaj počel... kar... ni bilo prav... pa bi me morali vendar le mileje soditi... Saj nisem tako hudoben.« — Kratko je premolknul. — »Saj sem še tudi mlad... Komaj dvajset let... sem...« Ni mogel takoj nadaljevati.

»Ampak tista, ki me ima res rada,« je znova začel, »bi vendar le morala...« Sedaj se mu je čisto ustavilo.

Tedaj je poleg sebe začul njen pridružen glas: »Ne smeš tako govoriti... ne veš, koliko... niti Ingridi si ne upam povedati...« In znova je bridko zajokala.

»Toliko... toliko... trpim...!«

Objel jo je ter pritisnil k sebi.

»Govori s starši,« ji je šepetal, »pa boš videla, da bo vse dobro.«

»To je vse v tvojih rokah,« je tiho rekla.

»V mojih!«

Seneva se je okrenila k njemu in ovila roko okoli njegovega vratu.

»Če me imaš res rad, kakor imam jaz tebe,« je prisrčno dejala in se poskusila nasmehniti.

»Ali nisem česa storil?« je nežno šepetal.

»Ne, ne, nisi! Nikdar ne poslušaj mojih nasvetov. Saj veš, kaj bi naju moglo združiti, ti pa nočeš storiti — zakaj nočeš?« Ker pa se ji je jezik že razvezal, je kar nadaljevala: »Moj Bog, ko bi ti vedel, kako težko sem čakala ure in dneva, ko bi te videla na Prisojah!

Mesto tega pa mora človek vedno kaj slišati, kar ni prav... in celo lastni starši morajo to človeku pri-povedovati.«

Sedaj se mu je posvetilo. Kar videl jo je, kako hodi po Prisojah in pričakuje malega srečnega trenotka, ko bi njega mogla privedi pred starše, pa nikdar ji ni tega privoščil.

»Zakaj mi pa tega prej nisi povedala?«

»Ali morda nisem?«

»Ne tako, kakor danes.«

Malo je pomislila, potem pa je spregovorila, vogale svojega predpasnika zgibaje v drobne gube: »Morda zato ne, ker... si nisem upala.«

Misel, da se ga je morda bala, ga je pa tako pre-tresla, da jo je prvič v življenju poljubil.

Naenkrat se je tako premenila, da se je jok ne-nadno ustavil, pogled pa je postal zmeden. Poskušala je nasmehniti se, gledala pred se, končno pa je po-gledala njega: ampak sedaj se je zares smehljala.

Niti besedice nista več spregovorila, le njuni roki sta se našli; ampak nobeden se ni drznil, da bi drugemu stisnil roko. Ona je svojo roko rahlo odmaknila ter si pričela brisati solze in si urejati lase, če so se morda kaj skuštrali. On pa je, sedeč ob njej in zroč vanjo, na tihem razmišljal: »Je pač bolj plašna kakor so druga dekleta po dolini. Zato je treba z njo tudi drugače ravnavati. In nihče naj se ne drzne ugovarjati!«

Pospremil jo je do njihove planine, ki ni bila daleč. Rad bi jo bil držal za roko; a nekaj čudovitega ga je prevzelo: zdelo se mu je, da se je niti dotakniti ne sme. In skoro čudno se mu je zdelo, da sme sploh z njo iti.

Ko sta se poslavljala, ji je zato dejal: »Poslej bo dolgo trajalo, preden boš o meni zopet kaj slabega slišala.«

Ameriški Slovenci

Narodni galeriji v Ljubljani Poklanjajo sliko slikarja Peruška

Naša Narodna galerija je te dni prejela iz Clevelanda naslednje pismo, podpisano od znanega slovenskega ameriškega pisatelja Ivana Jonteza:

V začetku lanskega septembra je bil iz vrst naprednih clevelandskih Slovencev organiziran odbor, ki si je zadal nalogo, zbrati potrebna denarna sredstva za nabavo ene izmed reprezentativnih slik našega umetnika H. G. Peruška, da bi jo poklonili Narodni galeriji v Ljubljani kot kulturni dar clevelandskih Slovencev naši stari domovini. Dnevi ameriške Slovenije so šteti, toda, predno bo ameriško morje pogoltnilo naš otok, želimo pokloniti svoji stari domovini mal spomin, ki naj bo priča, da ameriški Slovenci nismo pozabili svoje rodne domovine, da nam ni mogla nuditi eksistence in je bil naš boj za obstanek v tujini izredno težak, temveč, da smo vedno mislili na njo ter vzklili temu, da smo bili stalno izpostavljeni tujim vplivom, ostali v bistvu njeni otroci.

ci. Obenem pa naj ta naš dar priča stari domovini, da je eden izmed njenih sinov postal v Novem svetu velik in spoštovan umetnik.

Odbor je bil sestavljen kot sledi: predsednik Vatro J. Grill, tajnik Ivan Jontez, blagajničarka ga. Antoinette Simić, ostali člani odbora pa ga. Mary Durn, A. J. Terbovec, Frank Sodnikar in Frank Barbič.

Ob času, ko smo sestavljali ta odbor, se je mudil v Clevelandu operni in koncertni pevec g. Anton Šubelj, ki se je takoj ponudil, da je pripravljen dati koncert izključno v ta namen in mi smo to ponudbo seveda z veseljem sprejeli, kajti zavedali smo se, da v teh kritičnih časih, ko je toliko naših rojakov brez zaslužka, ne bo baš lahko zbrati potrebnih 50.000 dolarjev v naši naselbini. Koncert g. Šublja se je vršil dne 19. sept. preteklega leta v avditoriju Slovenskega narodnega doma v Clevelandu, čijega vodstvo nam je

dalo dvorano brezplačno na razpolago. Udeležilo se ga je okrog 700 ljudi in prinesel nam je nekaj nad dvesto dolarjev.

Ostali del potrebne vsote smo dobili s prostovoljnimi prispevki od raznih naših kulturnih in političnih organizacij v tukajšnji naselbini in od posameznih rojakov.

Pri izbiri slike smo vzeli za merodajno mnenje umetnika g. Peruška samega, ki je smatral, da ga bo najbolje reprezentirala velika oljna slika »Simfonija ameriškega zapada«, ki je bila že na več razstavah v tej deželi ter bila deležna splošnega priznanja. Ta slika je bila včeraj odposlana na vaš naslov.

Želeč, da bi naš dar sprejeli kot iskren dokaz toplih čustev, ki jih clevelandski Slovenci gojimo napram naši rodni domovini, vas iskreno pozdravljamo.

Za novo faro Zgornja Šiška

Ustanovitev samostojne duhovnije Zgornja Šiška - Dravljice

Trume smučarjev, ki jih je v nedeljo dopoldne pozni sneg izvalil iz Ljubljane proti Gorenjski, so v Dravljah radovedno postajale in se čudile, kaj naj sredi zime pomenijo številni mlaji in venci, ki so jih videli z glavne ceste. Zvonovi sv. Roka slovesno pritrkujejo, ljudske množice, se v prazničnem razpoloženju zbirajo, narodne noše in šopki — koga bi radovednost ne ustavila. Odgovor je kmalu ta. Iz St. Vida sem jezdec v krasnih narodnih gorenjskih nošah, v sredi na ozaljšanih kočijah šentvidska farna duhovščina, ki spremlja svojega dosedanjega tovariša g. Mirka Bartola na novo službeno mesto v Dravljice oziroma v Zg. Šiško. Dolgo so radi oddaljenosti od fare v St. Vidu želeli svojega dušnega pastirja. Ta dan se jim je izpolnila želja, zato veselje na njih obrabih in praznik v njih darovih! Mladi rod, fant in dekle ga prvi pozdravi in sprejeme v svojo sredo, da ga popelje v dravljisko cerkev, kjer naj jim za naprej lomi kruh božje besede. Pred cerkvijo je v istem prazničnem pričakovanju zbrana ostala soseska. Svoje želje je izlila v verze, ki jih v pozdrav deklamira učenka Anica Kogovšek.

Praznično pri nas je danes:
v duhu vidimo že kamen,
ki na njem nov božji hram se
vzpeli bo pod nebo ko plamen.

Blagoslov ste nam prinesli
Skupaj bomo zdaj molili,
Skupaj delali, trpeli,
Skupaj nov oltar gradili.

Iz srca globine kličem
Vam v imenu vseh goreč:
naj Vam bo lepo med nam:
In prav mnogo, mnogo sreče!

Za tem še pozdrav v imenu soseske, galscev in športnikov, nato vhod v cerkev, ki je bila za to priliko veliko premajhna. Na prižnico stopi g. dekan in župnik V. Zabret, ki prebere škofijsko odločbo, s katero se jim v svrhu rednega in uspešnega dušnega pastirstva določa lasten dušni pastir in se sam izrazi željo, da bi se njihovi načrti čimprej uresničili.

Popoldne je bil napovedan prihod prevzisenega g. knezoškofa g. dr. Gregorija Rožmana v šoli Zg. Šiška. Bodoča nova fara naj bi zajela namreč vso občino Zg. Šiško, kateri je dano nekako središče z nedavno dograjenovo novo šolo. Tam nekje naj bi stala tudi nova cerkev. In videlo se je, da ljudje pravilno pojmujejo pomen škofovega prihoda. Že davno pred napovedanim časom se je zbrala pred šolo ogromna množica ljudi, da pozdravi svojega nadpastirja in se mu na

— Osebe, ki trpe na žolčnih in jetrnih boleznih, žolčnem kamnu, preobili tvorbi kisline in napadih protina, uredijo lenivo delovanje črev z rabo naravne »Franz-Josef-grenčice«. Može zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz-Josef-voda« zanesljivo in zelo milo učinkujoče salnično odvajalno sredstvo, ki se more priporočati tudi pri kilah, ranitvi črevesa in prostatah, hipertrofiji.

Senator dr. Val. Rožič

Njegove misli v njegov spomin

Teden dni pred njegovo nepričakovano smrtjo sem med zapiski v svojem predalu našel tudi njegove, deloma s stenografično pisavo začetane, osnutke za prilične govore in nastope.

Lansko poletje si je za dober mesec dni izprosil dopust, da si okrepil in osveži telesne in dušne moči za novo delo. Z velikim veseljem se je pripravil za slavnostni govor ob 50 letnici Domžalske godbe in še z večjim veseljem na blagoslovljenje vodovoda pri Sv. Trojici nad Moravčami.

V rokopisu sem bral njegov govor za domžalski jubilej. Vsa lepota, od Homca pri Kamniku do Sv. Trojice preko Doba in Domžal in vsa radost od pastirske piščali do zvonke pesmi ubranih zvonov, je bila zajeta v dr. Rožičevem slavnostnem govoru. Žal, da ga zavoljo slabega vremena ni mogel govoriti v vsej celoti, kakor ga je zamislil in napisal.

Hotel sem si ta rokopis ohraniti za vesel spomin, pa ga je spravil sam, da ga o priliki kje objavi. Namesto govora sem po srečnem naključju dobil od njega pričujoče nabrane osnutke. Ni jih veliko, pa veliko povedo.

Morebiti vam bo od teh misli vstala pred očmi njegova prava duhovna podoba. Saj so te misli sad njegovega izkustva in premišljevanja ter izraz njegovega duhovnega življenja.

»Lepa je otroška duša v svoji čisti nežnosti, ali še lepša je izčiščena in preizkušena duša, ki je po boju in viharju prišla do miru in jasnosti.

Rečničol! Le kdor za druge dela, le ta tavi

tak način zahvali za njegovo naklonenost in uvidevnost, ki jo kaže, ko je treba dati ljudem možnost in priliko, da morejo zadovoljiti svojim verskim potrebam. G. predsednik občine z odborniki, ves šolski zavod z učenci in učiteljem pod vodstvom g. upravitelja in ravnatelja, društvo »Sokole« in »Vodnik«, gasilno društvo in predstavniki društva za zidavo nove cerkve, g. dekan iz St. Vida, novi dušni pastir občine Zg. Šiška, vsi so pričakovali prihoda g. knezoškofa, vsak s svojim pozdravom. Obširni šolski hodnik, kjer se je tudi že do sedaj vsako nedeljo opravljala služba božja, po končanih pozdravih ni mogel sprejeti niti polovice vseh navzočih. Po litanijah je g. knezoškof povzel besedo, o kateri je dal izraza svojemu veselju in zadovoljstvu nad tem, kar se pripravlja. Zunaj se vlada zima in mraz, pri

vas pa se je že začela pomlad duhovnega življenja, tako je začel Prevzvišeni. In priporočal je slogu za veliki cilj, ki se je danes tako lepo pokazala. Brez žrtve se ne doseže nobena velika stvar, zato po svoji moči žrtvuj za prihodnjo cerkev, ki bo vaša last. Ne se ustrašiti težkih razmer, ki nas tlačijo. Tudi naši predniki so prav v najhujših časih pozidali največ cerkev. Zgodovinska naloga vas čaka, pa če bo dobra volja na vaši strani, tudi ne bo izostal božji blagoslov, katerega vam iz vsega podeljujem.

Z govorom g. knezoškofa je bila slavnost zaključena. Vsi smo se razšli z velikimi nadami v sreči, da ni več daleč čas, ko bo položen temeljni kamen za novo cerkev in s tem tudi za samostojno faro.

Kranj

Družabni večer kranjskih fantov se vrši neprekinjeno v soboto, 16. t. m. ob pol 9 v dvorani hotela »Stara pošta«. Vstop le proti vabilu.

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 12. februarja.

V nedeljo 10. februarja je priredilo Slomškovo prosvetno društvo predavanje o temi, **kdo vlada slovansko Rusijo**. Predaval je g. A. Koren, diplom. agr., ki je v izčrpnem govoru osvetlil nečloveško metodo židov-boljševikov, kateri so izrabili neznosne socialne razmere ob koncu svetovne vojne in potegnili ves ruski narod v vrtinec brezvestnih židovskih spekulacij. Prazna je beseda o »slovanski socialni revoluciji«, ker je preprosti ruski narod postal žrtev zahrbtnih brezbožnih namenov. Danes se ruskemu narodu že odpirajo oči in počasi spregleduje, vendar bo moral še mnogo pretrpeti, preden se bo v trpljenju prečistil in našel samega sebe ter vrgel s sebe brezbožni židovski jarem.

Mnogostevilni poslušalci so nagradili predavatelja z zaslužnim aplavzom.

Pred predavanjem je predsednik prosvetnega odseka naznanil prisotnim, da je prišla iz Kamnika novica o smrti g. p. Gabriela Cevca, ki je pred leti tako požrtvovalno delal med zagrebškimi Slovenci pri sv. Roku. Predsednik je omenil tudi Cevčeve zasluge za katoliško prosveto v Zagrebu: bil je med ustanovitelji Slomškovega prosv. društva, njegov prvi predsednik in pozneje častni član — zagrebškim Slovincem drugi Slomšek. Delo p. G. Cevca bo vedno z zlatimi črkami vklesano v zgodovino katoliškega življenja zagrebških Slovencev. Slomškovo prosv. društvo je poslalo na pogreb svojega zastopnika.

Prihodnjo nedeljo ne bo predavanja, pač pa bo v Jeronimski dvorani priljubljena igra »Pri kapelici«. Kakor kaže, bo zopet dvorana polna, kakor je bila pri zadnji predstavi.

Zagrebški Slovenci in Slovenke okrog pokojnega p. Gabrijela Cevca.

Toda pravo delo je le tisto, ki ga opravljaš iz zvestobe do svojih idealov.

Brez pokorščine ni milosti.
Brez avtoritete ni reda, ni miru, ni blagostanja v občini.

Kdor hoče imeti avtoriteto med in nad ljudmi, naj se jim skazuje koristnega.

Nekaj velikega nam more povedati le navdušen človek. Pred navdušenjem pa mora priti vera v to, kar govori. Dokler kdo veruje, je navdušen; kdor je navdušen, je mlad.

Kjer je vest, tam je značaj, kjer je značajnost, tam je neodvisnost.

Kdor se hoče pripraviti na boj v življenju, se mora umakniti na zbiranje moči v samoto.

Samota je vir globokih misli in zibel velikih moči. Malo jih je, ki razumejo, kakšni zakladi se skrivajo v samoti.

Preglej v samoti svoje namen in načrte, če so pravični in dobri, in potem nabrusi svoje orožje! Modrost skušenega moža se razodeva v njegovih potrebah in željah.

Prvo načelo vzgojiteljevo bodi: Potrpi in čakaj! Počakaj, da se brstje samega razpoči...

Iz teh osnutkov je razvidno, da jih je moralo biti več. Vendar tudi ti maloštevilni so dovolj zgornja priča, kako je plemeniti mož oblikoval svoj značaj in svojo voljo, da tako izoblikuje tudi srca svojih poslušalcev.

Kaj je bil dr. Rožič svojemu ljudstvu in kaj je bilo ljudstvo njemu, se je najsajaneje pokazalo ob blagoslovitvi »Vodice v Viševku«. Sam to slovesnost z otroškim navdušenjem tako-le opisuje:

»Blagoslovljenje vodovoda, s tremi duhovniki: — Moravski g. dekan, vrhpoljski g. Jerše in do-

mači g. Markič — vse je bilo lepo, pristrčno in praznično.

Prej peta maša — darovanje — godba med sv. mašo v cerkvi — streljanje z možnarji in slovesno pritrkavanje. Bog pa je naše skrbi, trud in težave, še poplačal in kronal s krasnim vremenom; da smo bili vsi veseli, skoraj srečni, nad vse zadovoljni.

G. dekan je imel pri blagoslovu vode krasen nagovor; nato jaz; nato banov zastopnik g. inženjer inspektor Skoberne, pred katerim je prav izvrstno prednašala ljubko pesem sosedova hčerka. Nato je bilo še več govorov o treznosti in vodi kot najboljši pijači.

Studeneč blagodejen
šumi pod tiho vejo,
če pride potnik žejen,
uteši z njim si žejo.

Vse se je zares lepo izšlo...

To je bil zadnji in morda najlepši praznik, ki ga je dr. Rožič doživel med svojim domačim ljudstvom.

Potem pa so prišli: »Novi dogodki, najbolj pa tragična smrt našega premilega, modrega vladarja, viteza-kralja Aleksandra I. Zedinitelja, je tudi mene zelo zadel. Prve dni sploh nisem mogel verjeti v ta udarec, odnosno zločin, ki nam je ugrabil našega zaščitnika. Pa Bog nas bo obvaroval, če bomo verni, boguvdani, pošteni in če se bomo ljubili med seboj.«

Tako je mislil in pisal mož, ki je bil po svojem srcu oče, po svojem duhu senator in po svojem delu prijatelj svojega ljudstva.

Valentine, vale valetudine aeterna!

Miroslavski.

Do 20%
več svetlobeza manj
denarja

TUNGSRAM D

nitka v dvojni vijajnici
svetlobna množina v dekalumenih

70 letnica dr. V. Koruna

Danes, na god sv. Valentina, praznuje 70-letnico rojstva g. dr. Valentin Korun, gimnazijski ravnatelj v p. in bivši predsednik ljubljanske sekcije profesorjskega društva. Ob času, ko je bil on predsednik ljubljanske sekcije (1919 do 1925), se je začelo med Slovenci razlikovanje »državotvornih« in »protidržavnih« elementov, ki so ga nekateri državni uslužbenci raztegnili tudi na pripadnike svojega stanu, in sicer čisto brez potrebe. Da so bili, da so in da bodo med izobraženci različni nazorji o tem, kakšna bi bila najboljša ureditev in uprava naše države, je jasno, in znak žalostne brezskrbnosti za javne posle bi bilo, če bi se o življenjskih vprašanjih državnega prospeha med izobraženci ne vodila nikakva debata. Da nam je pa narodna država dragocena, nenadomestljiva dobrina, ki jo je treba varovati in braniti z vsemi močmi, o tem pa ni bilo med našimi državnimi nameščenci nikdar nesoglasja. Kaka posamezna izjava je mogla pri pripadnikih vseh političnih strank, a za splošnost je brezpomembna. Vsaka svoboda političnega mišljenja pa mora prenehati, če boš na nasprotnika udaril kar s »protidržavnim« loparjem. Ob 70-letnici g. ravnatelja dr. Koruna ugotavljamo veselo dejstvo, da je dr. Korun kot predsednik ljubljanske sekcije že vnaprej odločno zaprl vrata vsaki možnosti, da bi razlikovanje »državotvornih« in »protidržavnih« elementov prodrlo tudi v profesorjske vrste; v tistih kritičnih časih je na občnem zboru ljubljanske sekcije podal povsem iz lastne iniciative avtoritativno izjavo, da med slovenskimi profesorji glede zvestobe do države ni nikake razlike. Kot poštenjak, ki je bilo o njem znano, da ljubi resnico in da si jo upa tudi povedati brez ozira na desno in levo, si je mogel dovoliti tako izjavo brez strahu, da bi ga kdaj mogel osumiti neiskrenosti. Danes se ob njegovem veseljem jubileju hvaležno spominjamo tega njegovega dejanja; prepričani smo, da ga je tudi sam še danes vesel. Stori je s tem lepo uslugo ne samo profesorjskemu stanu, ampak doprinesel je svoj moški prispevek tudi za ozdravljenje naših javnih razmer od krivičnega zastrupljanja. Bog daj, da bi naš narod v vseh težkih časih imel ljudi, ki bi imeli pogum, povedati — resnico! Gospodu ravnatelju iskreno čestitamo, da je, upamo v zdravju in zadovoljnosti, dočkal sedemdeseto leto in mu iz srca želimo tudi za bodočnost vse najboljšo.

Novo meso

Volilni imenik za volitve v narodno skupščino je na vpogled v občinski pisarni vsakomur med uradnimi urami.

Občni zbor društva Rdečega križa. V četrtek, dne 14. t. m. ob pol 20 je v mestni posvetovalnici v Novem mestu redni letni občni zbor okrajnega društva Rdečega križa. Na občni zbor so vabljeni vsi redni člani za leto 1934 in redni člani za leto 1935, kateri so plačali ustrezen vlog za tekoče leto. V slučaju premalega števila članov se občni zbor vrši pol ure pozneje na istem mestu. Odbor.

»Dobri vojak švejk.« V soboto 9. in v nedeljo 10. februarja smo imeli priliko videti na odru Prosvetnega doma izbrano komedijo iz svetovne vojne »Dobrega vojaka Švejka«. Naši igralci so v režiji g. Stanka Potokarja rešili svoje vloge prav dobro in občinstvo zadovoljilo popolnoma, kar je bilo videti iz burnih aplavzov in gromkega smeha, ki je napolnjeval dvorano od začetka do konca igre. Igralci bodo igro še enkrat ponovili, in sicer v soboto, dne 16. februarja ob pol 8 zvečer.

G. Jevtić - nosilec vladne liste

Belgrad, 13. febr. AA. Nocoj ob 18.30 je predsednik ministrskega sveta in ministra zunanjih zadev g. Bogoljub Jevtić obiskala delegacija občine mesta Belgrada s predsednikom Vlado Ilićem na čelu in z zastopniki gospodarskih krogov. Pri tej priliki je delegacija zaprosila g. Jevtića, da bi prevzel nosilstvo državne liste. Predsednik belgrajske občine Vlada Ilić je imel pri tej priliki tale nagovor:

Na pobudo deklaracije kraljevske vlade, ki ji stojite na čelu, in zaradi ukrepov, ki jih je kraljevska vlada že zdaj izdala v duhu svoje deklaracije, ki gre za to, da se dokončno konsolidirajo politične razmere v naši domovini in razvijajo vse panoge gospodarstva ter ublažijo krizo in povečajo blagostanje vsega našega naroda, so ugledni zastopniki in meščani mesta Belgrada in svetniki mestnega poglavarstva sklenili, da vas zaprosijo, gospod predsednik, da izvolite prevzeti nosilstvo državne liste pri bližnjih volitvah narodnih poslancev. To store iz priznanja do vašega dosedanjega dela in s popolno vero, da pojde tudi bodoče delo kraljevske vlade po istih potih.

Naprosen po tem uglednem zastopstvu mesta Belgrada, naj bom tolače njegovih želja, sem se zelo rad odzval ni vas prošim, izvolite poslušati pismo, ki vam ga izročamo.

Nato je predsednik belgrajske trgovinske zbornice Milutin Stanojević prečital pismo, poslano predsedniku ministrskega sveta in zunanjemu ministru g. Bogoljubu Jevtiću:

Gospod predsednik! Deklaracijo kraljevske vlade, ki ji vi načelujete, smo sprejeli z največjim zanimanjem in z zadovoljstvom. Huda gospodarska kriza, ki že nekaj let vlada, je nas vse navdala s skrbjo in prebivalstvo je pričakovalo ukrepe, ki naj pobijajo krizo in vrnejo blagostanje našemu narodu. Deklaracija kraljevske vlade je dala mnogo upanja, da pojdemo po pravi poti h gospodarskemu ozdravljenju. Načela deklaracije, zlasti tista, kjer kraljevska vlada poudarja svojo voljo po sodelovanju z gospodarskimi zbornicami in organizacijami, in tista, kjer pravi, da bodo države in javne finance močne samo tedaj, če bodo močne tudi zasebne, so naša poln odmev in priznanje v naših srcih.

Naše nade so utrdili ukrepi, ki jih je kraljevska vlada že izdala. Koncentracija najmočnejših denarnih ustanov, znižanje obrestne mere, olajšanje dolžnim kmetom, popravki in olajšave v davčnih in taksnih določbah, oprostitve dogov, temelječih na zlati podlagi, uredba o javnih delih in drugi ukrepi nam govorijo, da ste, gospod predsednik, začeli odločno boj, da se rešimo iz težav, ki smo zašli vanje zaradi krize. Polni smo vere, da boste s kraljevsko vlado nadaljevali ta boj in da boste v najtesnejšem sodelovanju s pristojnimi ustanovami tudi uspehi.

V tej veri smo podpisani svetovalci prestolniške občine in meščani mesta Belgrada prišli k vam s prošnjo, da prevzamete in da boste nosilec držav-

ne liste na bližajočih se volitvah v narodno skupščino. Prosimo vas, da to našo prošnjo sprejmete v blagor vsega našega naroda in vas prosimo, da tudi pri tej priliki izvolite sprejeti izraze našega odličnega spoštovanja.

Odgovor predsednika vlade

Predsednik ministrskega sveta in minister zunanjih zadev g. Bogoljub Jevtić je odgovoril s temi besedami:

Gospodje! Visoko cenim vaše zaupanje in iskreno izraženo željo, ki sem jo dobil obenem z mnogimi pozivi iz vseh krajev naše domovine, da sprejem izredno čast in prevzamem nosilstvo državne liste pri bližajočih se volitvah narodnih poslancev, ki bodo 5. maja.

S popolnim soglasjem in v dogovoru z vsemi svojimi tovariši v kraljevski vladi, mi je velika čast in v zadovoljstvo izjaviti, da prevzamem to redko čast in da bom storil vse, kar je v moji moči, da se bom temu zaupanju tako odzval, kakor pričakujete od mene.

Lista, ki ji bom imel biti čast na čelu, bo lista kraljevske vlade, s katero pojde pred volivce. Volivci, ki nas čakajo, so zelo pomembne, tako po težavnih časih, v katerih živimo, kakor po izrednih razmerah, sredi katerih se nahajamo. Vsak naš državljan, vsak naš volivec mora to dobro imeti pred očmi. Potrebna je jasna beseda, odločna beseda za našo jugoslovansko nacionalno bodočnost in napredek vsega naroda, za napredek Jugoslavije.

V tem volivnem boju ne more in ne sme biti razprave o vprašanju, ki ga je ustava 3. septembra 1931 rešila na nedotakljiv način. O tem ne sme biti nihče v zmoti, da bi zaman skušali ustaviti nepremagljivo pot vsega naroda. O tem se ne bo govorilo. Jugoslovanski narod hoče v vsej svoji celoti iti naprej, hoče varnost in spoštovanje od zunaj, hoče več miru in sloge od znotraj. Hoče izkoristiti, ne vseh sil za veličino eni in nerazdružljive Jugoslavije. Ni več časa za omahovanje in postajanje. Čas je za razvoj vseh narodnih in neumornih akcij v ustvarjanju in grajenju. Mi hočemo s tem pred narod in za narod.

Kraljevska vlada bo v kratkem izdala proglas volivcem, da jim odkrito in iskreno pove tisto, kar je, in ono, kar po njeni sodbi mora biti. Pojasi lista bo glavne obsebe svoje politike in svoj delovni program. Narodna skupščina se voli na štiri leta. To je zadostna doba, da se z zaupanjem krone in z naslonitvijo na narod lahko mnogo stori in ustvari v splošno korist celote in vseh državljanov. To mi vlija tudi vero, da bomo vredni časti in zaupanja, ki ste mi ga izkazali.

Naj vam velja teh nekaj besed kot znak zahvale vam vsem, vašim tovarišem in prijateljem, ki jih zaslopete, in vsem tistim iz vse države, ki so mi izkazali to čast in zaupanje.

Veliko delo Rdečega križa

Maribor, 13. februarja.

Sinoči se je vršil pri Orlu redni letni občni zbor Rdečega križa v Mariboru. Iz obširnih poročil predsednika dr. Jančiča, tajnika dr. Zorjana in blaginjskega ravnatelja Kovačeca je razvidna visoka aktivna bilanca društvenega delovanja v minulem poslovnem letu, dasi je tudi Rdeči križ čutil ovire in težave, ki zavirajo v današnjih dneh vsak razvoj v društvenem življenju. Po novem zakonu je mariborsko društvo postalo narejena jedinica za mesto Maribor ter za oba politična okraja Maribor levi in desni breg. Zaradi tega si je moralo društvo osvojiti posebno pisarno, za katero je dobilo prostore na okrajnem glavarstvu. V minulem letu se je društvo predvsem posvečalo nalogam, ki jih predpisuje zakon, to je pripravljanju osebnih in zbiranj sredstev. Odbor je nabral 248 rednih in 740 podpornih članov, sodeloval je v odboru za obrambo mesta proti napadom iz zraka ter organiziral celo vrsto samaritanskih tečajev. Vršil se je višji tečaj za mlade izobražence, nižji tečajev pa je bilo 5 in sicer pri šolskih sestrah 3, eden je bil za člane okrajnega urada za zavarovanje delavcev, eden pa pri gasilni in reševalni četi. Tudi sedaj nadaljuje društvo s pripravljanjem teh tečajev. Ustanovili so se občinski odbori v St. Ilju, Kamnici, Veličini. Tudi Pomladek Rdečega križa je po novem zakonu pripadel v društveni delokrog. V minulem letu je poslalo društvo 24 bolnih otrok na svoje stroške na oddih in sicer 14 na morje, 10 pa na Pohorje ter je porabilo za to 14.240 Din. Izdalo je tudi nekaj podpor revnim družinam s številnimi otroki. Akcija za nabiranje rabljenih oblek žal ni uspeha. Sredstva je društvo zbiralo z različnimi pri-

ditvami, ki so vse lepo uspela. Vse veliko delo so vršili društveni odborniki, zastojniki, tudi potnine in poštnine plačujejo iz svojega. Zaradi pomnoženega dela in večjega delokroga se bo morala najeti plačana pisarniška moč.

Zanimivo poročilo o delu Pomladka Rdečega križa je podal vadniški učitelj g. Mirko Ravter. Z malimi izjemami je v Pomladku organizirana mladina vseh mariborskih šol s 116 podoborci in 3456 člani. Dohodkov je imel Pomladek lani 82.646,75 Din, za vzdrževanje deske počitniške kolonije v Kaštel Lukšiču in dekle v Bakrenu, v katerih je letovalo 126 otrok, pa je porabil 82.476,35 Din.

Pri volitvah so bili izvoljeni za predsednika dr. Ivan Jančič, za podpredsednika primarij dr. Mirko Čerčič, v odbor pa: stolnik in mestni župnik msgr. Mihael Umek, župan dr. Lipold, okrajna glavarja Seneković in Makar, podpolkovnik Marko Nikolič, industrijski Josip Hutter, veletrgovca Miloš Oset, dr. Zorjan, dr. Jurečko, glavni urednik Udo Kasper, mestni fizik dr. Novak, nadzornik Tomažič, magister Minarik, podravnatelj Pfeifer, upravitelj Stenovec, polkovnik v p. Kristan, učitelj Mirko Ravter, upravitelj dr. Vrečko, Stupanova, Artič in Vodopivec. Predsednik nadzorstvenega odbora je ravnatelj Bogdan Pogačnik, v nadzorstvu pa so še Drago Roglič, gospa Ravnikova, ravnatelj dr. Kovačec, delegat za banovinsko skupščino je dr. Vrečko.

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefovca« grenčica do urejenega želodca in črevesja.

Liubljanske vesti:

Zasedanje banskega sveta

Ljubljana, 13. februarja.

Danes dopoldne se je nadaljevalo zasedanje banovinskega sveta, ki ga je vodil podban g. dr. Pirkmajer. Lovšin je predlagal, naj bi se ustanovil zavarovalni sklad proti toči v višini 33 milijonov Din. Občine bi bile pripravljene prispevati 20% v ta sklad.

Podban je pojasnil, da ni kritja za ta sklad, pač pa naj se poveča prispevek iz bednostnega fonda od 400.000 na 1 milijon Din za podpre po elementarnih neizgledih. Občine naj prispevajo 5% na svoje doklade, nakar bi se znesek povečal na 3 milijone Din. Detela je proti povišanju doklad nad 60%. Sprejeta je bila končna doklada in sicer: 50% splošna, cestna 5 in zdravstvena 5%. Iz splošnega proračuna znaša prispevek za bednostni sklad 1.900.000 Din, pozicija 3 bednostnega sklada se zviša od milijon dinarjev na 1.400.000 dinarjev.

Podban je v debati navajal, da znašajo banovinski izdatki na enega prebivalca: v Ljubljani 323 Din, v okolici 81 Din, v Mariboru 225 Din in mariborski okolici 19 Din. Podban je dalje pojasnil, da so proračunani dohodki banovine iz trošarine na vino in žganje v višini 6 milijonov Din.

Prepričajte se, če ste v volivnem imeniku

Volivci se opozarjajo, da se morejo popravki volivnega imenika zahtevati samo še do vstetega petka, 22. februarja t. l. Volivni imenik mestne občine Ljubljanske je razgnet na vpogled prebivalstvu v uradnih urah pri mestnem poglavarstvu, Mestni trg št. 2, II. nadstropje, soba št. 46, in pri tukašnjem okrajnem sodišču. Vsakdo ima pravico volivni imenik pregledati, prepisati, razglasiti in natisniti ter bodisi zase, bodisi za drugega zahtevati njegov popravek. Pri volitvah smejo glasovati samo oni, ki so vpisani v imenik. Zato naj se vsak volivni upravičenec v lastnem interesu pravočasno t. j. do gori navedenega termina prepriča, ali je vpisan v volivni imenik. Popravek volivnega imenika se zahteva neposredno pisмено ali usno od mestnega poglavarstva ali od okrajnega sodišča. Zahtevanim popravkom se morajo priložiti dokazi. Za dokaze morejo služiti samo polnveljavne javne listine. Za zahtevo popravka volivnega imenika se ne pobira nobena taksa niti za opravilo, niti za akt, niti za listine, kakor za izpiske iz cerkvenih knjig, za spričevala, potrdila itd., ki so potrebna za dokaz teh zahtev, nego na njih se označuje, v kakšen namen se izdajajo in da se za druge posle ne smejo uporabiti kot dokazi brez takse. Pristojna oblastva morajo dati zahtevniku v 24 urah vse listine, ki se zahtevajo zaradi popravka volivnih imenikov.

Slavnostna matineja ob priliki tri-najste obletnice papeževanja Pija XI. bo v nedeljo, 17. februarja ob 11. uri dopoldne v dvorani Akademikovega doma. 1. Uvodna beseda. 2. Papeštvo in naš narodni problem v Primorju - g. Filip Terčelj. Iskreno vabljeni vsi gr. starešine in akademiki! Ob 10 dopoldne se udeležijo polnoštevno z društvenimi trakovi pontifikalne svete maše v proslavo obletnice kronanja Pija XI. v stolnici. Naš prostor je spredaj v presbiteriju. — Akademikova zveza.

Kino Kodeljevo prične jutri zopet redno obratovati. Predvajal bo »Volgo v plamenih« v režiji Turzanskoga in z Inkišino-vom v glavni vlogi, kot dodatek pa veseloigro »Proč s skrbmi!« s Stanom Laurelom in Oliverjem Hardijem.

Odkrita tovarna denarja

Ljubljana, 13. februarja.

Pred časom smo poročali, da je policija aretirala tri brate Zakrajške ter nekega kmetkega fanta, ki jim je dokazala celo vrsto vlovov in tatvin. V zvezi s tem se je izkazalo, da je eden od teh bratov, namreč Dominik Zakrajšek, tudi v zvezi s ponarejevalci denarja. Skoraj istočasno, ko je policija zasliševala brate Zakrajške, pa je prijavila gostilničarka Gebertove gostilne v Rečni ulici, da je pri njej izmenjal ponarejen petdesetak 23 letni Josip Cesar, hlapec sodavičarja Moreta. Kupil je le za dva dinarja cigarete ter je dobil nazaj 48 Din. Cesar je sprva tajil, končno pa je priznal, da mu je dal 50 Din 24 letni brezposelni delavec Josip Benčina iz kolonije na Cesti dveh cesarjev. Benčina je vril več ponarejenih novcev ter zahteval za vsak petdesetak 40 Din, 10 Din pa naj bi bilo Cesarjevih, ko jih izmenja. Policija je napravila pri Benčinovih hišno preiskavo. Ben-

čina je sprva zelo tajil, enako njegov oče in mačeha, pač pa sta izdala policiji mlajšega brata skrivališče delavnice ponarejenih novcev, ki jo je imel skrito v drvarnici. V dvojni steni drvarnice je policija odkrila zalogo svinca in cinka ter kar posrečene modele iz mešanice mavca in cimenta. Benčina je delal novce iz dveh tretjin cinka in ene tretjine svinca. Priznal je, da je razpečal okoli 40 novcev po 50 Din, po 20, po 10 in po 2 Din. Naredil jih je pa še več. Nekaj novcev je izročil tudi Dominiku Zakrajšku, da jih razpeče. Dominik Zakrajšek pa je osumljen tudi, da je prejšnjo nedeljo napadel 85 letnega posestnika Blaža Velkavrh in njegovo 26 letno hčer Marijo v Brezjah ter ju oropal. Pri tem napadu je ropar moral pustiti v hiši suknjo, v kateri so našli 3 ponarejene novce po 20 Din in 3 po 2 Din. Policija ima večino družbe že pod ključem, išče pa še enega sodelavca pri tem roparskem napadu.

Seja se je popoldne nadaljevala. Presežek teh trošarin pride v banovinski gradbeni sklad. Banovinski sklad za javna dela dobi iz naslova trošarine na alkoholne pijače 1.400.000 Din. Razni govorniki in poročevalci odsekov so predlagali celo vrsto resolucij, tako glede izvrševanja mlatiničarskega obratovanja na deželi, glede dimnikarstva, glede pospeševanja elektrifikacijskega programa, za kar naj se najame posojilo, glede preskrbe siromašnega prebivalstva z žitom in sploh glede preskrbe naše pokrajine z žitom, ki mora uvažati približno 6000 vagonov žita letno, glede sanacij gospodarstva banovinskih podjetij, o elektrifikacijski zvezi Ljubljane in banovine, o splavarstvu, o potrebi splošne davčne pavšalizacije za male obrtnike, zlasti o pavšaliziranju pridobnine, o potrebi ureditve našega sadnega izvoza, o izenačitvi pravic banovinskih nameščencev z državnimi, o potrebi ustanovitve kmetijske zbornice, dalje je bila prečтана resolucija o ustanovitvi začasnega sklada za poravnavo škode po toči, o potrebi uvedbe potnih olajšav za kmetke producente in delavce, o potrebi, naj se ukine taksa za sečnjo gozdov in pravitako taksa na račune in note itd.

Seja se je popoldne nadaljevala.

Prijava biciklov in fijkerskih voz se vrši letos, kot je bilo že objavljeno, za policijski okoliš v Ljubljani v Subičevi ulici 5-I., soba št. 2, vsak dan med 8 in 12. Rok za prijavo poteče 28. februarja. Uprava policije opozarja lastnike omenjenih vozil, da v izogib posledic svoja vozila pravočasno prijavijo. Od 1. marca dalje bodo morali zamudniki plačati razen redne takse še kazensko takso in kolek za razsodbo v skupnem znesku 67.50 Din. Zato se pozivajo vsi interesi, da v lastnem interesu prijavljajo svoja vozila do zakonitega roka, t. j. do 28. februarja.

V duševni zmedenosti. Včeraj so v bolnišnico prepeljali 46 letnega železniškega pleskarja Stanka Spreitzerja iz Verovškove ulice 28. Spreitzer si je v duševni zmedenosti prerezal žile na desni roki. Izgubil je mnogo krvi, vendar zdravniki upajo, da ga bodo rešili.

Popolna razprodaja bluz, damskih in otroških oblek ter igralnih hlač itd. po — skrajno nizkih cenah. M. Kristofić Bučar, Stari trg 19.

Devet milijonov in pol za sodne takse

Ze od avgusta 1932. je uvedena posebna statistika o vseh, v kolkih plačanih sodnih taksah po nalogu pravosodnega in finančnega ministrstva. To statistiko vodijo vsa sodišča v državi. V Sloveniji sestavlja napolneden splošen statističen pregled o teh taksah apelacijsko sodišče v Ljubljani in sicer za vsak mesec posebej. Vsa okrajna in okrajna sodišča izkazujejo v vseh sodnih, spornih, nespornih in kazenskih zadevah prav čedne milijone, lani so stranke plačale za sodne takse celotno 9.775.303 Din, decembra je bilo plačano 763.442 Din, največ pa oktobra, namreč 903.995 Din. Največ sodnih taks pri posameznih sodiščih je bilo plačano pri okrajnem sodišču v Ljubljani, Mariboru in Celju. So pa tudi mnoga podeželska okrajna sodišča, kjer so sodni posli prav živahni, dočim pri drugih neznatni, ker se kmetje prav neradi pravdajo. Napram l. 1933. so sodne takse za nekaj tisočakov nižje, kar je v razmerju s pravdami, ki so lani močno nazadovale napram l. 1933.

Kulturni obzornik

Pisatelj Anton Vadnjaj

(† 10. februarja 1935).

Naj najprej kratko ponovimo zunanji tek njegovega življenja. Rodil se je 4. aprila 1876 v Borovnici. Oče je bil železničar; obo, oče in mati sta bila doma od Postojne, iz vasi Otoka. (Tam naglašajo »Vadnu«.) Hodil je v ljudsko šolo najprej v Borovnici, nato eno leto v Postojni, gimnazijo je dovršil v Ljubljani v letih 1888—1896, kjer mu je bil sošolec med drugimi tudi Oton Zupančič, naslednja štiri leta je študiral na Dunaju zgodovino in zemljepis (kakor Zupančič), v šolskem letu 1900/01 je prišel za suplenta na gimnazijo v Kranju, kjer mu je rajni ravnatelj Josip Hubad poveril razredništvo ter ves jezikovni in zemljepisni pouk v I. b razredu.

S svojim sijajnim spominom (spisi nam ga dokazujejo) bi bil lahko naredil profesorski izpit, ali vleklo ga je v ljubljansko bogoslovje, katero je dovršil v letih 1902—1906. Služboval je kot kaplan najprej v Višnji gori, nato na Krki (11 let), v Cerkljah na Dolenjskem, končno je l. 1928 dobil župnijsko št. Ožbalt, kjer je v nedeljo njegovo blago plemenito srce nehalo biti.

Rajnik je bil nesvaden človek: v družbi, katero je vedno rad iskal, je bil molčeč, rajši je poslušal, ali v resnici je bil mislec. Druga značilnost je bilo njegovo globoko krščansko gledanje na ves potek svetovne zgodovine in tudi vsakdanjih dogodkov. Menim, da je to imel iz Weissa in njegove »Weltgeschichte«; v vsem je videl smotnost, vodstvo božje. In tretje, kar ga je posebno odlikovalo: nevsihično, ali vztrajno je želel vse in vsakogar s

komer je občeval ali kar je pisal, pridobiti za Kristusa, za krščanske vzorce. To je imel od Kreka in Mahniča.

Malo je govoril, sem dejal, ali pisati je znal kakor malokdo med nami. Zdi se mi, da n. pr. o dr. Kreku še nihče ni napisal lepšega kakor on. Kako si je pridobil ta čudoviti slog? Imel je poseben dar opazovanja, poslušanja, kako ljudje govorijo, kako se zbadajo in duhovito zavračajo, pa zgodaj je začel brati knjige. Saj sam pripoveduje v klasičnem svojem »Otroškem postržku« (izšel je v Mladiki l. 1924 in kot št. 7 v Mohorjevi knjižnici l. 1925), da je kot učenec 4. razreda v Postojni v 5. letu 1887/88 prebral vso Starotovo občno zgodovino, Ročac — Terharjevo življenje svetnikov in menda sploh vse dotedanje Mohorjeve leposlovne knjige, kolikor jih je dobil pri stricu v Otoku; celo nemškega Don Kihota (s slovarjem seveda).

Sošolci so že na gimnaziji cenili njegov pisateljski dar. Odločilen dogodek v življenju pa je bilo njegovo srečanje z dr. Krekom. Prišlo se je jeseni l. 1893., kmalu po l. katoliškem shodu. Sam nam je to popisal v knjigi »Ob 50 letnici dr. Janeza Kreka« (V Ljubljani 1917) v članku: »Dr. Krek in prvi rod Danice«. Bil je med tistimi, ki so bili zaradi prepovedanega shajanja kaznovani v šoli. Že kot gimnazijec se je pri dr. Kreku seznanil s krščansko filozofijo. Na Dunaju mu je »Danica«, katere odlični in delaven član je bil vsa štiri leta, poverila uredništvo »Zore«. Lani smo v Mladiki, v vseh številkah brali njegov veleznanimi spis »Mojdunaj« — Anton Komar je bil namreč, kakor znano, njegov psevdonim — v katerem so obnovljeni njegovi spomini na tista štiri dunajska leta, leta borbe versko mislečih Danicarjev proti sunčenju in natolevanju, češ, da so hinavci, prodane duše itd. V »Danici« je vladal krščanski demokratizem in radikalizem. Rajnik je bil prvi, ki je po trikratnem poskusu uspel, da so v društvu

sprejeli geslo »Za delo krščansko!« mesto starega »Vse za vero, dom, cesarja!«

Spomini na otroška, gimnazijska in vseučiliška leta so torej glavna vsebina njegovih spisov. Vendar pa je nekaj lepih stvari napisal iz dušnovpastirskih doživljajev. Te je objavil v kolektivu Družbe sv. Mohorja in sicer l. 1926 lepo črtico »Ne cvili več«, kjer se nad nagajivcem Joškom Troho izanski očka hudo maščuje, »Lučka« l. 1927, »Krivčiki pa rožmarin« l. 1929 (dogodek medvojnega doba), »Majk Pajk« l. 1930 ter »Mož na kameli« l. 1931. V Mladiki l. 1928 ima lepo povestico »Hohoj!« Te črtice smo vsi prav radi čitali. Imajo sicer namen, da pokažejo ljudske napake, ali vse v prijetni, humoristični obliki. Saj to bi morda kot četrto potezo Vadnjajlove duševnosti podčrtal: satirična in humoristična žilica.

Da spada res med klasike naše sodobne književnosti, zlasti mladinske, je najlepši dokaz to, da so prireditelji nove Čitanke za II. r. srednjih šol sprejeli kot zgled dobrega opisa ali doživljanja iz »Otroškega postržka« poglavje o kleščmanu. Njegov »Otroški postržek« zasluži prav gotovo posebno oceno.

Rajnik je bil, kakor vidimo, temeljito izobražen — vsaka stran njegovih spisov nam kaže, kaj je vedel in znal n. pr. iz svetovnega slostva — vzgleden duševni delavec, ki svojim ubogim možganom iz ljubezni do resnice, do Boga ni privoščil počitka vse do smrti.

Svoj zadnji spis je sklenil, kakor da bi slutil konec, s Šekspirjevim Hamletom: »Voham jutranjo sapo, minila je ura duhov...« in z Weberjevo poslednjo kćico iz »Dreiehlinden«: Helf uns Gott den Weg zur Heimat aus dem Erdenleben finden... Naj nam Bog dā najti stezo iz vseh stisk v deželo rajsko...

Dā, danes dopoldne je naš plemeniti duhovnik in pisatelj nastopil pot:

»tje, kjer trohljivost vse verige zgrudi, tje, kamor moč preganjovcev ne seže,

tje, kamor njih krivic ne bo za nami, tej, kjer znebi se človek vsake teže.«

In če Weber prosi v predzadnjem stihu: »Bet-tet für den armen Schreiber«, hočemo tudi mi to storiti za našega — Antona Komarja. — J. D.

Vadnjaj je bil brez dvoma naš najskromnejši pisatelj: saj je ubežal svetu, gimnazijski karieri, se zatekel za nekaj časa celo v samostan in se končno umiril na samotni fari v Črnem grabnu. Prav tako se je tudi kot pisatelj skril pod psevdonim. Naj k gornjemu opisu njegovega življenja in dela dodam samo še književno oznako Vadnjaja-pisatelja.

Vadnjaj je izšel iz prvega rodu katoliškega gibanja, iz tiste grupe, ki je hodila k Erženu in Kreku ter radi tega trpela preganjanje v šoli (drugovalta sta z Zupančičem). V akademskih letih je bil urednik Zore (l. 1897—1900), kjer je pisal idejne članke, samozavestno in krepko: »Mi smo mi! Vse devetere muze nas ljubijo in v svojih malhah nosimo bodočnost! Prednamci so bili otroci in sušmarji, in sedanji mogočniki in veljaki niso drugi kot nazadnjaški slepci in lesenci.« Boril se je zoper naturalizem in vzkljnil: »Gorje pa pornografom, ki nedolžni mladini ugonabljaajo čisto dušo!« (leta 1900, 157). Tako se je ves primaknil h Kreku, ob katerem se je vedno čutil majhen kot »trot pred Bogom«, in se naslonil na Mahniča. Ideologija tega časa je trden temelj vsega njegovega pisateljevanja. Kot akademik se ni leposlovnio udeleževal: samo eno črtico (Fronetov Frone), ki jo je spisal Pivčan (1897), ustreza njegovemu slogu: pisanje spominov. Potem —